

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600201023

**за извършен одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на
Република България за 2022 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 442 от 06.10.2023 г.
на Сметната палата (Протокол № 37)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	5
Част първа	7
РЕЗЮМЕ	7
Част втора.....	9
ВЪВЕДЕНИЕ	9
Част трета.....	11
КОНСТАТАЦИИ	11
I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ с изискванията на нормативните и вътрешните актове	11
II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2022 г.	11
III. Съответствие на изпълнението на държавния бюджет за 2022 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета	26
Част четвърта	44
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	44
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	45
ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600201023.....	45
ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА	47
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600201023	47
СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	55

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
АСБП	Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВСС	Висш съдебен съвет
ДАДРВВЗ	Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВУ	Държавно висше училище
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗДД	Закон за държавния дълг
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗСП	Закон за Сметната плата
КРС	Комисия за регулиране на съобщенията
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВнР	Министерство на външните работи
МЕ	Министерство на енергетиката
МЗд	Министерство на здравеопазването
МЗм	Министерство на земеделието
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТ	Министерство на туризма
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НС	Народно събрание
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НФ	Национален фонд
ОИДБРБ	Отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България

ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РБ	Република България
РМС	Решение на Министерския съвет
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СП	Сметна палата
ССА	Селскостопанска академия
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
УПМСНА	Устройствен правилник на МС и неговата администрация
ЦБ	Централен бюджет

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Термин	Значение
Бюджетна субсидия	Трансфер с общо или целево предназначение, който централният бюджет предоставя безвъзмездно на бюджетна организация за съответната бюджетна година.
Бюджетни взаимоотношения	Трансфери и временни безлихвени заеми
Бюджетни организации	Юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове и др.
Бюджетни средства	Парични средства, постъпващи, съхранявани, трансферирани и/или разходвани по отделните бюджети.
Бюджетно салдо	Разликата между приходите, помощите и даренията, разходите и бюджетните взаимоотношения.
Временен безлихвен заем	Отпуснатите и подлежащи на възстановяване парични средства между централния бюджет, бюджетите и сметките за средства от ЕС.
Налични към края на годината поети ангажименти за разходи	Ангажименти за разходи, независимо кога са били поети, които са останали неизпълнени/нереализирани към края на годината и подлежат на изпълнение/реализиране изцяло или частично в следващите бюджетни години.
Нови задължения за разходи	Паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо от това дали са платени, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии, лихви по дълга, за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Поети ангажименти за разходи	Клаузи на договори и разпоредби на нормативни и административни актове, които обвързват бюджетните организации с бъдещи плащания за разходи и/или нови задължения за разходи с определима стойност, с изключение на: разходите за персонал, пенсии, лихви по дълга, както и разходите за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Помощи и дарения	Средствата от ЕС и по други международни програми и договори, както и всички други безвъзмездно предоставени на бюджетните организации средства, които не са глоби, санкции, неустойки или конфискувани активи.
Приходи	Паричните постъпления за съответната бюджетна година от: данъци, осигурителни вноски, други вноски, такси, глоби, санкции и неустойки, конфискувани активи, лихви, дивиденди и други доходи от финансови активи, както и всички други парични нетни постъпления на бюджетните организации.
Разходи	Плащанията за съответната бюджетна година за: персонал и свързаните с него осигурителни вноски, доставки на нефинансови активи, услуги, лихви, възмездно използване на ресурси на трети лица, обезщетения, санкции и неустойки, както и за безвъзмездно предоставени средства на физически и юридически лица.
Социалноосигурителни фондове	Националният осигурителен институт и фондовете на ДОО, на НЗОК и всички други юридически лица и фондове, които се включват в обхвата на подсектор „Социалноосигурителни

Средносрочен период	фондове“.
Средства от ЕС	Период от три години Помощи и дарения, както и средства, които са елемент на финансирането, предоставени от ЕС.
Средства по други международни програми и договори	Заеми, помощи и други безвъзмездно получени средства по международни програми и договори извън средствата от ЕС.
Структурен баланс	Годишното салдо на сектор „Държавно управление“, коригиран спрямо икономическия цикъл, без отчитане на еднократните и временните мерки.
Трансфер	Безвъзмездно прехвърляне на парични средства между ЦБ, бюджетите, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства.
Фискален резерв	Показател, който включва салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации, без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, вземания от фондове на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други.
Чужди средства	Съдебни гаранции, гаранциите за обезпечаване на временен внос, депозити за участие в конкурси и търгове, др. гаранции, депозити и средства, временно съхранявани от бюджетната организация за сметка на други лица, вкл. Събиране, разходване или временно съхраняване на средства за сметка на бюджети или на сметки за средства от ЕС

Част първа

РЕЗЮМЕ

Предмет на одита е отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България (ОИДБРБ) за 2022 г.

Определената област на изследване е „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2022 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”, за което са формулирани следните цели:

1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2022 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

2. Да се установи състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г.

3. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2022 г. за внасяне в Народното събрание (НС), на основание чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата (ЗСП).

От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2022 г. спрямо утвърдените със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2022 г. и предходния отчетен период и съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г.

При извършения одит е установено, че изготвеният и представен в Сметната палата (СП) отчет е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (ЗПФ), действащите вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г.

Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2022 г. *Приходи, помощи и дарения* е 102,4 на сто, което се дължи основно на преизпълнение на планираните *Неданъчни приходи*. Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по централния бюджет (ЦБ) представляват 91,8 на сто от общо отчетените по ДБ за 2022 г.

Установено е превишение спрямо уточнения план към 31.12.2022 г. по показателя *Максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети* през 2022 г. от един първостепенен разпоредител с бюджет (ПРБ), с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.¹ Не е установено превишение на максималния размер на новите задължения за разходи на отчета спрямо уточнения план през 2022 г.

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план. Спазена е разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2022 г.

Изпълнението на отразените в ОИДБРБ за 2022 г. разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на Европейския съюз (ЕС) е 97,4 на сто или с 1 095 066,1 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2022 г.

¹ §2 от ДР на ЗПФ; от Министерството на вътрешните работи

Бюджетното салдо по ОИДБРБ за 2022 г. е отрицателно, в размер на (- 5 695 705,2) хил. лв. и е с 1 927 933,5 хил. лв. по-малко от приетото със ЗДБРБ за 2022 г.² в размер на (-7 623 638,7) хил. лв.

В отчета за изпълнението на ДБ за 2022 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 695 705,2 хил. лв., в т.ч. външно финансиране (нето) в размер на 2 540 019,5 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) в размер на 3 155 588,6 хил. лв. и приватизация в размер на 97,1 хил. лв.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма (КФП) за 2022 г. в размер на (-1 323 608,0) хил. лв. Отчетени са с 23,5 на сто повече *Приходи, помощи и дарения* и 17,5 на сто повече *Разходи и вноска за бюджета на ЕС* спрямо предходната година.

Извършените промени на основание ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитните извадки са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила, като в отделни случаи лицата, осъществили контрол, се различават от определените в списъка към Вътрешните правила за финансово управление и контрол при изпълнение на ЦБ и ДБ и/или липсва съгласуване от отговорно длъжностно лице.

Състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваната област е добро, функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

² изм. и доп., бр. 52 от 05.07.2022 г., в сила от 01.07.2022 г.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът на ОИДБРБ за 2022 г. е осъществен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от ЗСП, одитна задача № 361 от Програмата за одитната дейност на СП за 2023 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-02-010 от 05.06.2023 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Одитираният период е от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г.

2. Информация за одитирания обект

Министърът на финансите изготвя годишния ОИДБРБ и отчет на КФП³ за съответната година, въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчетата на ЦБ.⁴

В ДБ са включени ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и бюджетни организации, извън посочените в чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ.⁵

В ДБ не се включват⁶ самостоятелните бюджети на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове, Българската академия на науките (БАН), държавните висши училища (ДВУ), Българската телеграфна агенция (БТА), Българската национална телевизия (БНТ), Българското национално радио (БНР) и др.⁷

Пряко ангажирани с изпълнението и отчитането на ДБ в Министерството на финансите (МФ) са дирекциите „Държавно съкровище“, „Държавни разходи“, „Финанси на общините“ и др.

Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) носят Асен Василев – министър на финансите за периода 01.01.2022 г. – 01.08.2022 г. и Росица Велкова-Желева – министър на финансите за периода 02.08.2022 г. – 31.12.2022 г.⁸

3. Цели на одита

Формулираните цели на одита са:

3.1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2022 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

3.2. Да се установи състоянието на СФУК по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г.

3.3. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2022 г. за внасяне в НС, на основание чл. 6, ал. 5 от ЗСП.

4. Обхват на одита и ограничения в обхвата

Определена е област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2022 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“. От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на

³ чл. 4 от ЗПФ: КФП е система от обобщени показатели по ЦБ и по бюджетите, сметките за средствата от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации.

⁴ чл. 138, ал. 1 от ЗПФ

⁵ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

⁶ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

⁷ чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ

⁸ Одитно доказателство № 1

ограничения времеви ресурс да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

5. Критерии за оценка

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на ДБ за 2022 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. и предходния отчетен период; съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г.

6. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с Рамката за професионални становища на Комитета за одитни стандарти на Международната организация на Върховните одитни институции – ИНТОСАЙ, МСВОИ 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Принципи за одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета

КОНСТАТАЦИИ

I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ с изискванията на нормативните и вътрешните актове

В ДБ се включват ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и на бюджетните организации⁹, с изключение на бюджетите на общините, на социално-осигурителните фондове¹⁰, на БАН, ДВУ, БТА, БНТ, БНР,¹¹ и на други икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП.¹²

Годишният ОИДБРБ за 2022 г. е изготвен по показателите, по които е приет, с което е спазено изискването на чл. 138, ал. 1 от ЗПФ. Допълнително отразените в отчета показатели допринасят за неговата изчерпателност и прозрачност, докладване и контрол.¹³ Отчетът за изпълнението на ДБ за 2022 г. и отчетът на КФП за 2022 г. са представени в Сметната палата в законоустановения срок¹⁴ с вх. № 04-01-87 от 27.06.2023 г.¹⁵ С писмо, вх. № 50-01-88 от 28.08.2023 г. са представени в Сметна палата годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчет на КФП за 2022 г., изготвени въз основа на одитираните годишни отчети на първостепенните разпоредители с бюджет. По отчета за изпълнението на ДБ няма промяна спрямо представения с писмо, изх. № 50-01-61/26.06.2023 г.

Годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчетът на КФП за 2022 г. са изготвени и представени в съответствие с изискванията на чл. 138, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

Изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2022 г. са в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2022 г.

Държавният бюджет се приема със закон, който включва: обобщени показатели за ДБ на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики/функционални области и/или бюджетни програми, а разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ. Със ЗДБРБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ, както и да се определят и други показатели.¹⁶

⁹ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

¹⁰ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

¹¹ чл. 13, ал. 3 от ЗПФ

¹² чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

¹³ Одитни доказателства № 2 и № 4

¹⁴ чл. 138, ал. 2 от ЗПФ

¹⁵ Одитно доказателство № 2

¹⁶ чл. 86 от ЗПФ

Министърът на финансите изготвя годишния отчет за изпълнението на ДБ по показателите, по които е приет и отчет на КФП въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ, който, придружен с доклад, се приема от Министерския съвет (МС) и се внася в НС.¹⁷

1. Степен на изпълнение на основните показатели по ОИДБРБ за периода 2020 г.-2022 г.

Изпълнението на приходите, помощите и даренията, разходите, трансферите, вноската в бюджета на ЕС и дефицита/излишъка по ДБ на Р. България за периода 2020 г.-2022 г. е представено в следната таблица:¹⁸

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2020 г.		Отчет 2021 г.		Отчет 2022 г.		Отчет 2022 г./ 2021 г. к.6/к.4	Отчет 2022 г./ 2020 г. к.6/к.2
	размер (млн. лв.)	отн. дял %	размер (млн. лв.)	отн. дял %	размер (млн. лв.)	отн. дял %		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	25 854,0		30 921,1		34 945,4		113,0	135,2
Данъчни приходи	23 770,1	91,9	27 336,5	88,4	31 679,3	90,7	115,9	133,3
Неданъчни приходи	2 065,2	8,0	3 130,8	10,1	3 260,6	9,3	104,1	157,9
Помощи и дарения	18,7	0,1	453,7	1,5	5,5	0,02	1,2	29,4
РАЗХОДИ, ТРАНСФЕРИ, ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	29 986,8		35 191,5		40 641,1		115,5	135,5
Разходи	13 755,7		15 003,2		18 452,0		123,0	134,1
Текущи нелихвени разходи	11 114,8	80,8	13 622,1	90,8	15 408,9	83,5	113,1	138,6
Капиталови разходи и прираст на резерва	2 055,7	14,9	802,2	5,3	2 431,4	13,2	303,1	118,3
Лихвени разходи	585,2	4,3	579,0	3,9	611,6	3,3	105,6	104,5
Трансфери и временни безлихвени заеми	14 935,7		18 507,3		20 484,1		110,7	137,1
Вноска в бюджета на ЕС	1 295,5		1 681,0		1 705,0		101,4	131,6
ДЕФИЦИТ(-)	-4 132,8		-4 270,4		-5 695,7			

Източник: ОИДБРБ 2020 г.; ОИДБРБ 2021 г.; ОИДБРБ 2022 г.

Наблюдава се тенденция на увеличение при изпълнението на *приходите, помощите и даренията* по ДБ на РБ за периода от 2020 г. до 2022 г. Постъпилите *приходи, помощи и дарения* по ДБ през 2022 г., са с 13,0 на сто или с 4 024,3 млн. лв. повече спрямо постъпилите през предходната година и с 35,2 на сто повече спрямо постъпилите през 2020 г. Аналогичен е случаят и с отчетените *разходи* за периода 2020 г.-2022 г. През 2022 г. са отчетени с 23,0 на сто (3 448,8 млн. лв.) повече разходи спрямо предходната година и с 34,1 на сто повече спрямо отчетените за 2020 г. В общия обем на разходите най-голям относителен дял имат текущите нелихвени разходи.

При *трансферите и временните безлихвени заеми* се наблюдава тенденция на увеличение на отчетените стойности – с 10,7 на сто през 2022 г. спрямо 2021 г. и с 37,1 на сто спрямо отчетените за 2020 г.

Вноската в бюджета на ЕС е с 1,4 на сто по-висока спрямо предходната година и с 31,6 на сто спрямо първата година на разглеждания период.

¹⁷ чл. 138 от ЗПФ

¹⁸ Някои сумарни позиции в отчета за изпълнение на ДБ не се изчерпват от съставните им числа, поради извършените закръгляния

Бюджетното салдо и за трите години е отрицателно, като от (-4 132,8) млн. лв. през 2020 г. отчетеният дефицит нараства до (-5 695,7) млн. лв. през 2022 г.

За периода 2020 г.-2022 г. се наблюдава тенденция на увеличение на отчетените приходи и разходи за 2022 г. спрямо първата и втората година на разглеждания период. Реализираното салдо и през трите години е отрицателно, като се наблюдава увеличаване на дефицита към края на одитирания период.

2. Степен на изпълнение на приходите, помощите и даренията за 2022 г.

Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2022 г. са в размер на 34 945 396,7 хил. лв. Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2022 г. *Приходи, помощи и дарения* е 102,4 на сто, като са постъпили с 832 867,4 хил. лв. повече от планираните 34 112 529,3 хил. лв. Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г.¹⁹ В отчета допълнително е отразен показател *Помощи и дарения*, който допринася за изчерпателността и прозрачността на отчета.

Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ЦБ са в размер на 32 092 125,1 хил. лв., което представлява 91,8 на сто от общия размер на приходите, помощите и даренията по ДБ за 2022 г. Приходите, помощите и даренията на министерствата и ведомствата, в т. ч. и СП, са в размер на 2 747 027,7 хил. лв. (7,9 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ), на НС – 1 755,3 хил. лв. (0,005 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ), на съдебната власт – 104 488,7 хил. лв., или 0,3 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ.²⁰

2.1. Изпълнението на *Данъчните приходи*, приети със ЗДБРБ за 2022 г., е 31 679 253,3 хил. лв., което представлява 100,7 на сто спрямо разчетените 31 460 100,0 хил. лв. и 90,7 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2022 г.

Отчетените приходи от *Корпоративен данък* (4 498 485,9 хил. лв.), *Данъци върху доходите на физическите лица* (5 318 465,1 хил. лв.), *Мита и митнически такси* (451 164,5 хил. лв.) и *Други данъци* (226 658,5 хил. лв.) надвишават планираните. Най-голямо преизпълнение спрямо плана е постигнато при приходите от *Други данъци* (51,1 на сто); *Мита и митнически такси* (18,7 на сто), следвани от тези от *Корпоративен данък* (15,1 на сто).

Недостигнатите планирани нива за приходи, съгласно отговор на одитираната организация,²¹ се дължат на:

2.1.1. *Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица* със 17 893,3 хил. лв., като изпълнението е 84,0 на сто от разчетените в размер на 112 000 хил. лв. за годината. Един от основните фактори за размера на постъпленията от *Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходи на юридическите лица* е свързан с постигнатите икономически резултати и решенията за разпределение на дивиденди от данъчно задължените лица в условията на повишени цени на нефт, природен газ, електрическа енергия и горива и на основни хранителни продукти.

Друг фактор, който оказва влияние върху изпълнението на приходите от тези данъци, е размерът на възстановения данък на чуждестранни юридически лица от ЕС или Европейското икономическо пространство, които имат право да изберат да преизчислят данъка при източника. Подобна процедура на възстановяване съществува и при наличие на Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане.

2.1.2. *Данък върху добавената стойност* с 688 662,6 хил. лв., като изпълнението е 95,7 на сто от разчетените в размер на 16 020,0 хил. лв. за годината. Влияние върху изпълнението на този данък оказва увеличеният при обсъждането и гласуването на законопроекта в НС размер на плана за приходите от ДДС, както и приетите законодателни антикризисни мерки, с цел смекчаване на икономическите последици за

¹⁹ Одитни доказателства № 2 и № 13, отг. 10

²⁰ Одитни доказателства № 2 и № 3

²¹ Одитно доказателство № 5

бизнеса от настъпилата нестабилност на цените на нефт, природен газ, електрическа енергия, горива, хранителни продукти и други.

2.1.3. *Акцизи* със 113 138,3 хил. лв., като изпълнението е 98,1 на сто от разчетените в размер на 5 820 000,0 хил. лв. за годината. По мнение на одитираната организация влияние върху изпълнението на показателя е неприетото от НС предложение на МФ за въвеждане на акцизен календар за тютюневите изделия през 2022 г., и неизвършеното съответно намаление на прогнозния размер на постъпленията от акцизи с ефекта от мярката.

2.1.4. *Данък върху застрахователните премии* с 2 926,5 хил. лв., като изпълнението е 94,7 на сто. Изпълнението на приходите от данъка зависи основно от ръста или спада на застрахователни премии по облагаеми застрахователни договори.

2.2. Изпълнението на *Неданъчните приходи*, приети със ЗДБРБ за 2022 г., е 3 260 636,9 хил. лв., или 122,9 на сто и съставлява 9,3 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2022 г.

2.3. Приходите от *Помощи и дарения* са в размер на 5 506,5 хил. лв. и представляват 0,02 на сто от общо отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2022 г.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2022 г. приходи, помощи и дарения е 102,4 на сто и се дължи основно на неданъчните приходи. Отчетените приходи по ЦБ представляват 91,8 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2022 г.

3. Степен на изпълнение на разходите, бюджетните взаимоотношения и вноската в Европейския съюз за 2022 г.

В ОИДБРБ за 2022 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са в размер на 40 641 101,9 хил. лв., като изпълнението е 97,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2022 г. или с 1 095 066,1 хил. лв. по-малко от планираното.^{22,23}

3.1. Отчетените разходи (без трансфери и вноската в общия бюджет на ЕС) по ДБ за 2022 г. (18 452 007,4 хил. лв.) са с 2 719 347,3 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2022 г. Разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г.²⁴

№	Показатели	ЗДБРБ 2022 г. (хил. лв.)	Отчет ДБ 2022 г. (хил. лв.)	Разлика (хил. лв.)	Изпълнение %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
II.	РАЗХОДИ	21 171 354,7	18 452 007,4	-2 719 347,3	87,2%
1.	Текущи разходи, в т.ч.:	17 894 823,2	15 998 341,7	-1 896 481,5	89,4%
1.1.	<i>Персонал</i>	7 204 353,2	7 385 404,3	181 051,1	102,5%
1.2.	<i>Субсидии и други текущи трансфери</i>	1 644 135,8	2 548 299,1	904 163,3	155,0%
1.3.	<i>Лихви</i> ²⁵	629 750,8	611 640,8	-18 110,0	97,1%
1.4.	<i>Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата</i>	1 994 589,4	1 638 951,1	-355 638,3	82,2%

3.1.1. С годишния закон за ДБ на РБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ.²⁶ За 2022 г. са утвърдени разходи за персонал по бюджетите на министерства и ведомства, които следва да се извършват до определения размер, с изключение на делегираните бюджети.²⁷ Промени на утвърдените със ЗДБРБ за

²² Планираните със ЗДБРБ за 2022 г. разходи, бюджетни взаимоотношения (трансфери) нето и вноската в общия бюджет на ЕС са в размер на 41 736 168 хил. лв.

²³ Одитно доказателство № 2

²⁴ Одитно доказателство № 2

²⁵ Лихвите по външните заеми по ДБ са 484 980 хил. лв., а по вътрешните 126 660,8 хил. лв.

²⁶ чл. 86, ал. 4 от ЗПФ

²⁷ чл. 77, ал. 1 от ЗДБРБ за 2022 г.

2022 г. разходи за персонал по ПРБ се извършват: с акт на МС²⁸ при структурни промени, в т.ч. при изплащане на обезщетения, свързани с прекратяване на трудови или служебни правоотношения, за дейности, свързани с превенция на разпространението на COVID-19, лечението на заразените лица или ограничаване на последствията от COVID-19 за дейности в условията на миграционен натиск, както и при компенсирани промени между бюджети; от министъра на финансите,²⁹ когато разходите за персонал са за сметка на: получени средства от помощи и дарения; по международни договори и програми; проекти, финансирани от средства от ЕС; получени трансфери от други бюджети, които не са част от ДБ и др.

Основните причини за превишението на отчетените разходи за персонал спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. са във връзка с:³⁰

- извършени промени по бюджети на ПРБ по реда на чл. 77 от ал. 2 до ал. 6 от ЗДБРБ за 2022 г.;

- извършени промени по бюджети на ПРБ относно средствата за социално-битово и културно обслужване на персонала, които съгласно чл. 36 от ПМС № 31 от 17.03.2022 г. за изпълнението на ДБ за 2022 г. първоначално са предвидени в рамките на средствата за издръжка по бюджетите на ПРБ;

- извършени промени по бюджети на ПРБ по програмите и мерките за заетост в изпълнение на Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) за 2022 г.;

- извършени промени за сметка на получени трансфери от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за здравноосигурителни плащания по договори, сключени между НЗОК и лечебни заведения – разпоредители с бюджет в системите на Министерството на отбраната (МО), Министерството на вътрешните работи (МВР) и Министерството на транспорта и съобщенията (МТС);

- увеличението на разходите за персонал в системите на ПРБ, които прилагат система на делегиран бюджет (училища, държавни културни сценични институти и музеи в системата на Министерството на културата (МК) и Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“).

При пет ПРБ³¹ не са извършвани промени на показателя „Разходи за персонал“ през 2022 г.³²

3.1.2. Отчетени са предоставени субсидии и други текущи трансфери (субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия, за юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) и за финансови институции) в размер на 2 548 299,1 хил. лв., които са с 904 163,3 хил. лв. повече от планираните.³³

3.1.2.1. Превишението в размер на 886 388,2 хил. лв. на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия (2 375 320,9 хил. лв.) спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. (1 488 932,7 хил. лв.)³⁴ по информация от одитираната организация е в резултат на:³⁵

- извършени промени по бюджета на Министерство на енергетиката (МЕ) (превишение на отчетените разходи спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. от 455,5млн. лв.) за 2022 г., в т.ч. компенсирана промяна (5,5 млн. лв.) на разходите на фондовете „Радиоактивни отпадъци“ и „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения“ с цел осигуряване изпълнението на актуализираната Годишна програма за 2022 г. за дейността на ДП „Радиоактивни отпадъци“ (увеличаване на разходите за

²⁸ чл. 77, ал. 2 от ЗДБРБ за 2022 г.

²⁹ чл. 77, ал. 5 и ал. 6 от ЗДБРБ за 2022 г.

³⁰ **Одитно доказателство № 6**

³¹ Конституционен съд, Комисия за защита на личните данни, Комисия за защита на конкуренцията, Комисия за регулиране на съобщенията и Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори

³² **Одитно доказателство № 7**

³³ **Одитно доказателство № 2**

³⁴ **Одитно доказателство № 2**

³⁵ **Одитно доказателство № 6**

субсидии и др. текущи трансфери за ЮЛНЦ за сметка на намаление на разходите за капиталови трансфери) и предоставени допълнителни средства по бюджета на МЕ с цел компенсиране високите цени на енергията на основание ПМС № 492 от 23.12.2022 г. (450,0 млн. лв.);

- превишението на отчетените субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия от Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) (423,5 млн. лв.) спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г., което се дължи на приети в хода на изпълнение на бюджет 2022 г. постановления на МС за допълнителни разходи/трансфери по бюджета на ДФЗ за сметка на предвидени разходи в ЗДБРБ за 2022 г. (в рамките на чл. 1, ал. 5);

- предоставени допълнителни разходи по бюджета на Министерство на туризма (МТ) в размер на 97,4 млн. лв. във връзка с хуманитарна помощ и за справяне с последствията от военните действия в Украйна по програмите, които МТ администрира, съответно: „Програмата за ползване на хуманитарна помощ за лица, търсещи временна закрила в Република България вследствие на военните действия в Украйна“ и „Програма за хуманитарно подпомагане на разселени лица от Украйна с предоставена временна закрила в Република България;

- извършени промени през 2022 г. по бюджета на МТС на основание постановления на МС³⁶ и на основание чл. 110, ал. 4 от ЗПФ, чл. 74 и чл. 76 от ЗДБРБ за 2022 г., чл. 6, ал. 3 от ПМС № 31 от 17.03.2022 г. за изпълнението на ДБ за 2022 г.³⁷;

- извършени вътрешнокомпенсирани промени на разходите по бюджета на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по сключени договори по НПДЗ през 2022 г., за осигуряване на средства, необходими за изпълнението на т. нар. активни политики на Агенцията за хората с увреждания, както и за финансирането на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания по чл. 49 от Закона за хората с увреждания;

- превишението на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. за Министерството на образованието и науката (МОН) (4,2 млн. лв.) е във връзка с извършени промени по чл. 109 от ЗПФ за одобряване на допълнителни разходи в изпълнение на приети ПМС³⁸ и извършени вътрешнокомпенсирани промени на разходите по чл. 110 и чл. 112 от ЗПФ по бюджета на МОН;

- извършени разходи по бюджета на Министерството на земеделието (МЗм), свързани с изплащане на обезщетения, определени в Закона за ветеринарномедицинската дейност, за принудително убити/унищожени животни/инвентар/продукти при настъпване на събития, криещи риск за здравето на животните и хората;³⁹

3.1.2.2. Превишението на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за ЮЛНЦ (19 181,7 хил. лв.), спрямо утвърдените (151 079,7 хил. лв.)⁴⁰, е във връзка с.⁴¹

³⁶ ПМС № 161/07.07.2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МТС за 2022 г. за „БДЖ-ПП“ ЕООД за извършване на обществена превозна услуга – безплатен превоз на украински граждани под временна закрила след първоначалната фаза на приемане и настаняване, с железопътен и автобусен транспорт на територията на Р. България да определени населени места на отсядане; ПМС № 154/05.07.2022 г. за одобряване на допълнителни разходи /трансфери от резерва по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5.1. от ЗДБРБ за 2022 г. за непредвидени и/или неотложни разходи за преодоляване, овладяване и преодоляване на последствията от бедствия; ПМС № 188/21.07.2022 г. и ПМС № 387/01.12.2022 г. за одобряване на допълнителни разходи /трансфери от резерва по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5.1. от ЗДБРБ за 2022 г. за непредвидени и/или неотложни разходи за преодоляване, овладяване и преодоляване на последствията от бедствия.

³⁷ Субсидии за компенсиране на несправедливата финансова тежест от извършване на универсална пощенска услуга по Закона за пощенските услуги и за разпространението на периодични печатни издания (вестници и списания) и извършена промяна на база на неизразходваната субсидия за БП ЕАД.

³⁸ ПМС № 234/2022 г., ПМС № 270/2022 г., ПМС № 360/2022 г., ПМС № 406/2022 г., ПМС № 433/2022 г.

³⁹ Одитно доказателство № 6

⁴⁰ Одитно доказателство № 2

- изпълнение на договори от второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на културата⁴², по силата на устройствените им правилници, за осъществяване на проекти в областта на различни видове изкуства;⁴³

- превишението на отчетените субсидии и други текущи трансфери за ЮЛНЦ спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. наДФЗ, което се дължи на приети ПМС по планирани в ЗДБРБ за 2022 г. разходи първоначално в рамките на чл. 1, ал. 5 (разходи по ЦБ за 2022 г. за изпълнение на политики);

- извършени вътрешнокомпенсирани промени в рамките на утвърдените разходи по бюджета на МТСП за изпълнение на програми и проекти за подобряване условията на труд от Фонд „Условия на труд“, по договори за обучения на национално представителните организации на работниците и служителите, и на работодателите, за финансиране на проекти на неправителствени организации за рехабилитация и интеграция на хора с увреждания по чл. 10, ал. 3, т. 8 от Закона за хората с увреждания, както и за проекти в областта на социалното подпомагане и социалните услуги, извършвани от доставчици на социални услуги от Фонд „Социална закрила“;

- одобрени с ПМС № 105 от 20.05.2022 г. допълнителни разходи по бюджета на Министерството на здравеопазването (МЗд) за финансиране на дейности на Българския червен кръст, във връзка със засиления миграционен натиск на граждани от Украйна, както и вътрешни компенсирани промени в рамките на утвърдените разходи по бюджета на МЗд за 2022 г. за дейности по Национална програма превенция и контрол ХИВ и сексуално предавани инфекции и Национална програма превенция и контрол на туберкулозата, съгласно сключени договори с ЮЛНЦ за изпълнение на програмите.⁴⁴

3.1.2.3. Отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за финансови институции в размер на 2 716,8 хил. лв. са с 1 406,6 хил. лв. по-малко спрямо приетите със ЗДБРБ за 2022 г.⁴⁵ Неизпълнението на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи е свързано с извършването на разходи по бюджета на МФ за субсидии и други текущи трансфери за финансови институции за обезпечаване изпълнението на ангажиментите на страната по Споразумението между правителството на Р. България и Международната банка за възстановяване и развитие („Световна банка“) за предоставяне на подкрепа за Офиса на Световната банка в България.⁴⁶

3.1.3. Причините за неизпълнението на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи за лихви за 2022 г. според одитираната организация⁴⁷ са свързани с обстоятелството, че при заложеното в чл. 68, ал. 1 от ЗДБРБ за 2022 г. ограничение за максимален размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината по реда на Закона за държавния дълг (ЗДД) от 10,3 млрд. лв., постият нов държавен дълг към 31.12.2022 г. възлиза на 7,93 млрд. лв. (или 77 на сто изпълнение на ограничението за поемане на нов дълг), в т.ч. 4,4 млрд. лв. (2 250 млрд. евро) чрез издаване на облигации в рамките на Глобалната средносрочна програма за емитиране на дълг на международните капиталови пазари (GMTN програма), 2,63 млрд. лв. под формата на емитирани държавни ценни книжа на вътрешния пазар и 0,9 млрд. лв. (460 2 млн. евро) посредством ратифицираното и обнародвано в ДВ „Допълнение на Споразумението за заем между ЕС заемодател и Р.

⁴¹ Одитно доказателство № 6

⁴² Изпълнителна агенция „Национален филмов център“ и Национален фонд „Култура“

⁴³ За изпълнението на договорите се извършват вътрешни компенсирани промени по бюджетните програми, като се намаляват планираните за тези цели администрирани разходи за *Издръжка* и се увеличават администрираните разходи за *Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия* – за контрагенти по договори – нефинансови предприятия (търговци по смисъла на ТЗ) или администрираните разходи за „Субсидии и други текущи трансфери за ЮЛНЦ“ – за контрагенти по договори-ЮЛНЦ.

⁴⁴ Одитно доказателство № 6

⁴⁵ Одитно доказателство № 2

⁴⁶ Одитно доказателство № 6

⁴⁷ Одитно доказателство № 6

България като заемополучател“, подписано през 2020 г. за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE).

При планиране на необходимите бюджетни средства за обезпечаване на прогнозните разходи за лихви по обслужване на държавния дълг през 2022 г., са разчетени средства в ЗДБРБ за 2022 г. при допускане за поемане на нов държавен дълг в пълния обем от 10,3 млрд. лв., но отчитайки факта, че близо 23 на сто от посоченото дългово ограничение не е реализирано (поетият нов държавен дълг е по-малко от утвърдения в закона), се формира разлика между планираните в ЗДБРБ за 2022 г. и отчетените средства в разходната част на ДБ – разходи за лихви по държавния дълг.⁴⁸

3.1.4. Отчетените *Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата* по ДБ в размер на 1 638 951,1 хил. лв. са с 355 638,3 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2022 г.⁴⁹ Съгласно отговор от одитираната организация, това се дължи на:⁵⁰

- отчетено неизпълнение по бюджета на МТСП на разходите за текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г., което е вследствие на извършени корекции във връзка с предоставени трансфери към общините, министерствата и ведомствата по сключени договори по НПДЗ през 2022 г., по Механизма лична помощ, по проекти по Закона за хората с увреждания, по проект „Обществени трапезарии“;

- извършването на разходи за текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства по бюджета на МЗД, които са свързани с отчитането на дейностите по асистирана репродукция от лечебните заведения-договорни партньори на Център за асистирана репродукция и броя връчени заповеди на пациентки/кандидатки за финансиране за ин витро процедура в съответните лечебни заведения;

- отчетеното неизпълнение на разходите за текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства по бюджета на МС спрямо утвърдените със ЗДБ е вследствие на извършена промяна по бюджета на МС за 2022 г. на основание чл. 110, ал. 6 от ЗПФ, във връзка с необходимостта от осигуряване на средства за разплащане на разходи през 2022 г. по проекти, финансирани със средства от ЕС, на другите сметки за средствата от ЕС и по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС, по които бенефициенти са администрацията на МС и второстепенни разпоредители с бюджет по бюджета на МС;

- отчетените по бюджета на Министерството на младежта и спорта (ММС) разходи за текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата са по-малко спрямо утвърдените им стойности със ЗДБРБ за 2022 г., което се дължи на изплатени по-ниски стойности месечни премии на олимпийски медалисти, прекратили активна състезателна дейност, и премии на треньори в резултат на настъпила промяна в броя на получателите на премии.

Приетите със ЗДБРБ за 2022 г. и включени в отчета четири разходни показателя обхващат съответно 64,1 на сто и 76,2 на сто от текущите разходи по ДБ. Освен тях в общата стойност на показателя *Текущи разходи* се съдържат по закон 6 421 994 хил. лв. и по отчет 3 814 046,5 хил. лв. разходи, които по икономическия си характер са свързани с издръжка, стипендии, членски внос, участие в международни организации и други.⁵¹

3.2. В ОИДБРБ за 2022 г. са отразени *капиталови разходи* в размер на 2 319 503,2 хил. лв., като изпълнението на показателя е 73,8 на сто спрямо планираните 3 144 783,2 хил. лв.⁵²

Отчетените разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт са в размер на 1 896 841,6 хил. лв. и са с 918 165,2 хил. лв. по-малко от планираните.

⁴⁸ Одитно доказателство № 6

⁴⁹ Одитно доказателство № 2

⁵⁰ Одитно доказателство № 6

⁵¹ Одитно доказателство № 2

⁵² Одитно доказателство № 2

Неизпълнението на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт по информация от одитираната организация е основно свързано с:⁵³

- трансфери към общините от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) във връзка с РМС № 711 от 2022 г. и от ММС за реализиране на проекти по реда на Наредба № 4 от 2019 г. и за реализиране на проекти (одобри от МОН) по Годишната програма за ремонт, реконструкция, цялостно обновяване или създаване на нови спортни обекти и/или спортни съоръжения в държавните и общинските училища по чл. 14, ал. 3, т. 2 от Закона за хазарта.

- извършена промяна по бюджета на Министерство на правосъдието (МП) в изпълнение на ПМС № 431 от 2022 г. за одобряване на вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените разходи по области на политики/бюджетни програми по бюджета на МП за 2022 г. с оглед обезпечаване на дейността на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ и недопускане на просрочени задължения;

- извършени вътрешнокомпенсирани промени в рамките на утвърдените капиталови разходи по бюджета на МЗд с оглед осигуряване на капиталови трансфери за лечебните заведения за болнична медицинска помощ – търговски дружества за закупуване на медицинско оборудване и основен ремонт за сметка на приетите със ЗДБРБ за 2022 г. разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт;

- непроведени или обжалвани процедури за обществени поръчки от Министерството на околната среда и водите (МОСВ); неизразходвани средства за придобиване на дълготрайни активи поради неприключени обществени поръчки (Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество); неизбиране на изпълнител по проведени обществени поръчки за извършване на основен ремонт (НС); процедурни обстоятелства при провеждане на обществени поръчки по ЗОП за основен ремонт на Висшия съдебен съвет (ВСС) и др.;

- включване в уточнения план на ДФЗ на разходите за ДДС на общините по ПРСР и ПМДР, а плащанията са отчетени като трансфер. Средствата са осигурени като допълнителни разходи по бюджета на ДФЗ с ПМС.⁵⁴

Капиталовите трансфери в ОИДБРБ за 2022 г. са в размер на 422 661,5 хил. лв. и са с 92 885,1 хил. лв. повече от планираните. По информация от одитираната организация преизпълнението се дължи основно на:⁵⁵

- извършени вътрешни компенсирани промени в рамките на утвърдените разходи по бюджета на МЗд за 2022 г. и одобрени с ПМС⁵⁶ допълнителни разходи по бюджета на МЗд за 2022 г., осигурени за сметка на предвидените средства със ЗДБРБ за 2022 г.,⁵⁷ предназначени за капиталови разходи на държавни лечебни заведения за болнична помощ – търговски дружества;

- приети ПМС №№ 257, 287 и 337, на основание чл. 109, ал. 3 от ЗПФ, свързани със завишение на държавната субсидия за регистрираните вероизповедания (МС);

- извършена промяна по бюджета на ММС на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ във връзка с възникнала необходимост от осигуряване на средства за финансиране на одобрени от ММС проекти по реда на Наредба № 4 от 2019 г. за финансово подпомагане на изграждането и обновяването на спортни обекти – държавна и общинска собственост.⁵⁸

3.3. Извършените разходи по показателя *Прираст на държавния резерв* (110 757,6 хил. лв.) достигат 354,1 на сто изпълнение и са със 79 482,5 хил. лв. повече от разчетените. Отчетената сума представлява нетен резултат от извършените разходи за

⁵³ Одитно доказателство № 6

⁵⁴ Одитно доказателство № 6

⁵⁵ Одитно доказателство № 6

⁵⁶ № 279 от 15.09.2022 г.

⁵⁷ чл. 1, ал. 5, т. 3.7 и т. 3.8

⁵⁸ Одитно доказателство № 6

попълване на държавния резерв (249 773,1 хил. лв.), намалени с постъпленията от продажби на държавния резерв (139 015,5 хил. лв.). Разходите са отчетени по бюджета на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ (ДАДРВВЗ) по ред, определен с чл. 52 от ПМС № 31 от 17.03.2022 г.⁵⁹

Съгласно отговор на одитираната организация, превишението на отчетения прираст на държавния резерв спрямо утвърдения със ЗДБРБ за 2022 г. е във връзка с изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от пълноправното ѝ членство в ЕС и Директива на Съвета 2009/119/ЕС и произтичащите от това извършени промени по бюджета на ДАДРВВЗ, на основание чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ.⁶⁰ Вследствие на това към 31.12.2022 г. уточненият план по бюджета на ДАДРВВЗ за „Прираст на държавния резерв и закупуване на земеделска продукция“ е в размер на 112 316,4 хил. лв., а отчетните средства са в размер 110 757,6 хил. лв.⁶¹

3.4. Отчетените *Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина* в размер на 23 404,9 хил. лв. са с 4 331,7 хил. лв.⁶² повече от предвидените по закон, което по информация от одитираната организация е в резултат на:⁶³

- превишението на отчетените разходи за предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. за МОН във връзка с извършени промени по чл. 109 от ЗПФ за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МОН, в изпълнение на ПМС № 470 от 2022 г. и извършени вътрешнокомпенсиращи промени на разходите по чл. 110 от ЗПФ по бюджета на МФ на българските неделни училища в чужбина;

- превишение по бюджета на МВнР в изпълнение на ангажиментите на Р. България по линия на предоставянето на официална помощ за развитие и хуманитарна помощ.⁶⁴

3.5. Със ЗДБРБ за 2022 г. е приет *Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи* в размер на 81 400 хил. лв. Одобрените разходи по ДБ за 2022 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 14 095,2 хил. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от Единната бюджетна класификация (ЕБК) по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 64 326,1 хил. лв.⁶⁵

По бюджетите на съдебната власт и на НС за 2022 г. като резерв за непредвидени и/или неотложни разходи са планирани съответно 900 хил. лв. и 500 хил. лв. През отчетната година по бюджета на НС не са разходвани средства за непредвидени и/или неотложни разходи, а по бюджета на съдебната власт са разходвани 417 хил. лв.⁶⁶

3.6. В раздел *Бюджетни взаимоотношения (трансфери) - нето* по ДБ са отчетени 20 484 071,8 хил. лв. Сумата е по-голяма с 1 759 177 хил. лв. от предвидената със ЗДБРБ за 2022 г. и представлява нетен резултат от предоставените и получените трансфери и временни безлихвени заеми от/за ЦБ (нето).⁶⁷

3.6.1. По показателя *Предоставени трансфери* по ДБ са отчетени 20 763 675,1 хил. лв., при изпълнение 110,8 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2022 г.⁶⁸

⁵⁹ Одитно доказателство № 2

⁶⁰ ПМС № 356 от 2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на ДАДРВВЗ за 2022 г. в размер на 50 млн. лв. за закупуване на необходими количества горива, представляващи запаси за извънредни ситуации, и ПМС № 460 от 2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на ДАДРВВЗ за 2022 г. в размер на 30 млн. лв. за закупуване на калиев йодид, съгласно актуализираните номенклатурни списъци на държавните резерви.

⁶¹ Одитно доказателство № 6

⁶² Одитно доказателство № 2

⁶³ Одитно доказателство № 6

⁶⁴ Одитно доказателство № 6

⁶⁵ Одитно доказателство № 2

⁶⁶ Одитно доказателство № 2

⁶⁷ Одитно доказателство № 2

⁶⁸ Одитни доказателства № 2 и № 6

В повече са предоставени трансфери на:

- общините – с 2 205 282,8 хил. лв., в резултат от извършени промени на бюджетните взаимоотношения на общините с ЦБ в изпълнение на приети ПМС, както и предоставени трансфери на общините от министерства;

- НЗОК – с 254 297,9 хил. лв., което се дължи на увеличение на предоставените трансфери от МЗд с 247 523,3 хил. лв.⁶⁹ и увеличение на предоставените трансфери от ЦБ с 6 823,7 хил. лв.⁷⁰

- ДВУ и БАН – предоставени чрез бюджета на МОН за 2022 г. допълнителни трансфери на основание актове на МС; извършени компенсирани промени между бюджетите на ДВУ и бюджета на МОН на основание чл. 91а от Закона за висшето образование, в случаите на разлики между разчетения брой студенти и докторанти, въз основа на които са предвидени средствата със ЗДБРБ за съответната година, и данните от регистъра за броя на приетите за обучение студенти и докторанти, както и предоставени трансфери за капиталови разходи, свързани с неотложни ремонти за осигуряване на учебния процес;

- ДВВУ от МО – във връзка с извършени по реда на чл. 109 от ЗПФ промени по бюджета на ДВВУ за 2022 г.;

- Селскостопанската академия (ССА) от МЗм – във връзка с одобряване с акт на МС на допълнителни трансфери за ССА за 2022 г. чрез бюджета на МЗм, както и за предоставяне на стипендии на докторантите и специализантите от ДВУ и научни организации и за увеличаване на средствата за леглодни и хранодни в студентските столове и общежития за 2022 г.;

- БАН от МОСВ – във връзка с предоставени трансфери към Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН, към Ботаническата градина при БАН и към Националния природонаучен музей при БАН;

- ПУДООС – предоставени допълнителни трансфери от МОСВ с акт на МС;

- БНР – предоставени допълнителни трансфери по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ с ПМС за приемане на план-сметка за разходите/трансферите по подготовката и произвеждането на изборите за народни представители на 02.10.2022 г. и за придобиване на дълготрайни активи и осигуряване на високо ниво на защита на информационната и комуникационната инфраструктура;

- БНТ – във връзка с одобрени допълнителни трансфери по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ, за изпълнението на ДБ за 2022 г., за приемане на план-сметка за разходите/трансферите по подготовката и провеждането на изборите за народни представители на 02.10.2022 г. и за надграждане на прилаганите технически и технологични мерки и осигуряване на високо ниво на защита на информационната и комуникационната инфраструктура;

- БТА - одобрените допълнителни трансфери от ЦБ по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ с акт на МС за подновяване автопарка на БТА чрез закупуване на електромобили, хибридни автомобили и микробуси.

В размер, по-малък от приетия със ЗДБРБ, са предоставени трансфери⁷¹ за:

⁶⁹ в изпълнение на ПМС № 76 от 5.05.2022г. и ПМС № 128 от 16.06.2022г., за осигуряване на средства за заплащане на изпълнителите на медицинска помощ за работа при неблагоприятни условия по време на обявена извънредна епидемична обстановка поради разпространение на COVID-19 и за заплащане на изпълнителите за поставяне на ваксини срещу COVID-19, ПМС № 412 от 8.12.2022 г. за заплащане на медицинската помощ на лицата с предоставена временна закрила и на лицата по чл. 39, ал. 6, т. 2 и чл. 40а, ал. 3а от ЗЗО, както и ПМС № 295 от 28.09.2022г. за разходи за дейности във връзка с лечението на лица до 18-год. възраст по чл. 82, ал. 1а, 3 и 6 от ЗЗ и за дейности във връзка с лечението на лица над 18-год. възраст по чл. 82, ал. 1а и 6 от ЗЗ.

⁷⁰ за заплащане на здравноосигурителните вноски на лицата с предоставена временна закрила и на лицата по чл. 39, ал. 6, т. 2 и чл. 40а, ал. 3а от ЗЗО, дължими през периода от влизането в сила на ЗИД на ЗЗО до края на 2022 г., в изпълнение на ПМС № 412 от 8.12.2022 г.

⁷¹ Одитни доказателства № 2 и № 6

- Държавното обществено осигуряване (ДОО) – с 515 330,1 хил. лв., като за целите на съставянето и изпълнението на бюджета сумата за допълнителен трансфер за ДОО⁷² е резултативна величина, представляваща разликата между приходите, разходите и нето операциите по финансирането по бюджета на ДОО за съответната година. В хода на изпълнението и отчета на основните показатели по бюджета на ДОО сумата на предоставения трансфер от ДБ се променя резултативно;

- сметката за средствата от ЕС на Националния фонд – разликата между утвърдения разчет за 2022 г. и отчета се дължи на заповеди за корекция на бюджета и приключване (зануляване) на остатъка, който не е получен до края на финансовата година от ЦБ за утвърдения разчет за 2022 г.;⁷³

- сметката за средствата от ЕС на ДФЗ, поради утвърждаване на актуализирани годишни разчети за средствата от ЕС на ДФЗ за 2022 г.;⁷⁴

- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ със 71 541,86 хил. лв.⁷⁵ в резултат на неусвоени планирани средства за издръжка и капиталови разходи, което се дължи на сложността на процедурите, предвиждащи проектни документации и многогодишни проекти на договори, както и процедурите по обжалване, поради което планираните средства са останали неусвоени към 31 декември;⁷⁶

- ДП „Държавна петролна компания“ – отчетените разходи са основно за персонал и издръжка;⁷⁷

3.6.2. По показателя *Получени трансфери* по ДБ са отчетени 274 892,0 хил. лв., като превишението над приетите със ЗДБРБ за 2022 г. е с 261 492,0 хил. лв. В повече са получени трансфери от ДОО с 1 656,6 хил. лв. и от НЗОК с 141 925,1 хил. лв.⁷⁸

При планирани 7 400 хил. лв., получените трансфери от ДОО са в общ размер на 9 056,6 хил. лв. и са предоставени по бюджета на:⁷⁹

- МТСП за финансиране на дейности по предотвратяване на трудовите злоупотреки и професионалните болести, съгл. чл. 24, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) и за диагностика на професионалните болести, съгл. чл. 24, т. 4 от КСО, които се предоставят от бюджета на ДОО във Фонд „Условия на труд“ към министъра на труда и социалната политика, на база реално усвоените средства за тези дейности;

- МС, в частта на бюджета на „Български пощи“ ЕАД, във връзка с дейността на дружеството по изплащане на пенсиите, като впоследствие, чрез промяна по бюджета на МС за 2022 г., на основание чл. 110, ал. 4 от ЗПФ, средствата са върнати, в т. ч. и към бюджета на МТС.

- МО за извършени дейности по профилактика и рехабилитация на правоимащи лица за 2022 г., съгласно сключен договор от 2022 г. между НОИ и ВМА.

Превишението на получените по отчет трансфери от НЗОК, в общ размер на 141 925 хил. лв. е във връзка с извършени здравноосигурителни плащания по договори, сключени между НЗОК и лечебни заведения – разпоредители с бюджет в системите на МО, МВР и МТИТС.^{80,81}

⁷² Предоставеният трансфер от ДБ за ДОО включва допълнителен трансфер от ЦБ/ДБ за покриване недостига на средства по бюджета на ДОО (чл. 1, ал. 1, раздел I. „Приходи и трансфери – всичко“, т. 5 от ЗБДОО за 2022 г.) в размер на 7 312 769,0 хил. лв.

⁷³ Одитни доказателства № 6

⁷⁴ С РМС № 948 от 24.11.2022 г.; Одитно доказателство № 6

⁷⁵ при разчетени 79 508,40 хил. лв.

⁷⁶ Одитно доказателство № 6

⁷⁷ Одитно доказателство № 6

⁷⁸ Одитно доказателство № 2

⁷⁹ Одитно доказателство № 6

⁸⁰ Съгласно § 4 от ПЗР на ЗБНЗОК за 2022 г. предоставените от НЗОК средства по договори с ПРБ се отчитат като трансфери, за които управителят на НЗОК ежесечно утвърждава компенсирани промени между показателите по бюджета на НЗОК. Промените по бюджетите на ПРБ за 2022 г. с размера на получените от НЗОК трансфери по договори за болнична помощ, извършени по реда на чл. 110, ал. 4 от ЗПФ, са както следва: МО – 114 902,3 хил. лв.; МВР – 19 183,9 хил. лв.; МТС – 7 838,9 хил. лв.

Получените трансфери от ПУДООС за МОСВ са 6 653,8 хил. лв., при планирани 6 000 хил. лв. или с 653,8 хил. лв. повече спрямо планираните, тъй като се предоставят въз основа на решения на УС на Предприятието за изпълнение на приоритетни дейности по проекти за опазване на околната среда.⁸²

3.7. Вноската в общия бюджет на ЕС за 2022 г. е 1 705 022,7 хил. лв. или 92,7 на сто от планираната.⁸³ Формира се от следните компоненти:⁸⁴ ресурс на база брутен национален доход – 1 005 263,9 хил. лв.; традиционни собствени ресурси (мита) в размер на 323 576,6 хил. лв.; ресурс на база данък върху добавената стойност (ДДС) – 216 626,5 хил. лв.; участие във финансирането за брутното намаление за Австрия, Дания, Германия, Нидерландия и Швеция – 73 594,8 хил. лв. и ресурс на база нередициклираните отпадъци от опаковки от пластмаса – 85 961 хил. лв.

Причините за неизпълнението на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи за вноската на България в общия бюджет на ЕС се дължат основно на прогнозния характер за очакваното изпълнение на вноската на България в общия бюджет на ЕС, както по месеци, така и общо до края на годината, което касае и прогнозния размер на националната вноска, и прогнозния размер на традиционните собствени ресурси (мита). По отношение на националната вноска основен фактор за несигурността при прогнозирането ѝ е самия прогнозен характер на общите разходи от бюджета на ЕС, който от своя страна предопределя размера на необходимите вноски от държавите членки. При подготовката на прогноза за вноската в бюджета на ЕС се вземат предвид обстоятелства като вероятността за извънредно мобилизиране до края на 2022 г. на средства чрез специалните инструменти над т. нар. „тавани“ на Многогодишната финансова рамка на ЕС във време на разнородни кризи в Съюза и извън него, които са третирани от ЕС като първостепенни политически приоритети, и съответно за възникване на нужда от коригиращи бюджети към бюджета на ЕС за 2022 г., които биха оказали пряко влияние върху размера на националните вноски в посока увеличаване. Също така през 2022 г. се е очаквало ЕК да поиска да бъде платена сумата от 42 107,5 хил. лева, която представлява лихви в резултат на загуби на традиционни собствени ресурси и която сума е заложена в ЗДБРБ за 2022 г. като част от вноската на България в общия бюджет на ЕС.⁸⁵

Разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г. В ОИДБРБ за 2022 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС са изпълнени на 97,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2022 г. или с 1 095 066,1 хил. лв. по-малко спрямо планираните за годината.

4. Бюджетното салдо по ДБ за 2022 г. е отрицателно и е в размер на (-5 695 705,2) хил. лв., което е с 1 927 933,5 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2022 г.⁸⁶

5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за съответната бюджетна година, включително от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В ОИДБРБ за 2022 г. операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 695 705,2 хил. лв., в т. ч.

⁸¹ Одитно доказателство № 6

⁸² Одитни доказателства № 2 и № 6

⁸³ Одитно доказателство № 2

⁸⁴ Одитно доказателство № 2

⁸⁵ Одитно доказателство № 6

⁸⁶ Одитно доказателство № 2

външно финансиране (нето) в размер на 2 540 019,5 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) 3 155 588,6 хил. лв. и приватизация 97,1 хил. лв.⁸⁷

В ОИДБРБ за 2022 г. приходите и разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2022 г. приходи, помощи и дарения е 102,4 на сто и се дължи основно на неданъчните приходи. Отчетените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноски в общия бюджет на ЕС са изпълнени на 97,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2022 г. или с 1 095 066,1 хил. лв. по-малко от планираните за годината. Бюджетното салдо по ДБ за 2022 г. е отрицателно и е с 1 927 933,5 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2022 г. Операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 695 705,2 хил. лв.

6. Показатели по Консолидираната фискална програма

Бюджетите на бюджетните организации включват всички постъпления и плащания за дейността им за съответната бюджетна година, с изключение на постъпленията и плащанията, за които се прилагат сметки за средства от ЕС, и на операциите с чужди средства, за които са обособени сметки за чужди средства.⁸⁸ Централният бюджет включва постъпления и плащания, които не са включени в останалите бюджети от КФП.⁸⁹ Чрез ЦБ се предвиждат разходи и се осигурява финансиране за останалите бюджети, включени в КФП. Разходите се извършват въз основа на ЗПФ, ЗДБ или акт на МС. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ се разходва въз основа на акт на МС.⁹⁰ Постъпленията не са целеви и служат за покриване на плащанията.⁹¹

6.1. През 2022 г. по КФП са реализирани *Приходи, помощи и дарения* в размер на 64 788,7 млн. лв., което е с 12 329,8 млн. лв. или с 23,5 на сто повече спрямо предходната година.

Най-голям дял акумулирани *Приходи, помощи и дарения* 34 945,4 млн. лв. (53,9 на сто), се падат на ДБ. От ЦБ са реализирани 32 092,1 млн. лв., като 31 679,3 млн. лв., или 98,7 на сто от тях са от данъци, а приходите на министерства и ведомства са в размер на 2 746,4 млн. лв. или 4,2 на сто от общия размер на приходите по КФП.

(млн. лв.)

№	Основни показатели по КФП	2021 г.		2022 г.		Разлика в отчетните данни (к. 5- к. 3)	Изменение в % к. 7/к.3
		Отчетни данни	Отн. дял (%)	Отчетни данни	Отн. дял (%)		
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Приходи, помощи и дарения, от тях:	52 458,9		64 788,7		12 329,8	23,5%
1.	Държавен бюджет	30 921,1	58,9%	34 945,4	53,9%	4 024,3	13,0%
1.1.1.	Централен бюджет	27 958,8	53,3%	32 092,1	49,5%	4 133,3	14,8%
1.1.3.	Министерства и ведомства	2 860,5	5,5%	2 746,4	4,2%	-114,2	-4,0%

Източник: КФП 2021 г. и КФП 2022 г.

Общият размер на *Данъчните приходи*, постъпили по КФП, е 46 783,0 млн. лв. и представлява 72,2 на сто от отчетените *Приходи, помощи и дарения* по КФП, което е с 5 906,7 млн. лв. повече спрямо 2021 г. С най-висок относителен дял в *Данъчните приходи* са приходите от *Данък върху добавената стойност* (32,8 на сто), *Приходите от*

⁸⁷ Одитно доказателство № 2, прил. 2

⁸⁸ чл. 6, ал. 1 от ЗПФ

⁸⁹ чл. 6, ал. 2 от ЗПФ

⁹⁰ чл. 43 от ЗПФ

⁹¹ чл. 17, ал. 1 от ЗПФ

общественото осигуряване (29,4 на сто) и приходите от Акцизи (12,2 на сто). През 2022 г. е отчетено нарастване на постъпленията от данъци спрямо 2021 г. с 14,5 на сто.

Неданъчните приходи са в размер на 12 000,3 млн. лв. (с 3 882,3 млн. лв. повече в сравнение с 2021 г.) и съставляват 18,5 на сто от общо събраните Приходи, помощи и дарения по КФП. Нарастването на неданъчните приходи спрямо 2021 г. е с 47,8 на сто. От тях с най-голям относителен дял са Приходи и доходи от собственост в размер на 4 611,8 млн. лв., следвани от Държавни, общински и съдебни такси в размер на 2 618,5 млн. лв. и Постъпления от продажба на нефинансови активи в размер на 2 410,2 млн. лв.

От Помощи и дарения са реализирани 6 005,4 млн. лв., което е с 2 540,8 млн. лв. или със 73,3 на сто повече от 2021 г.

6.2. През одитирания период са отчетени 66 112,3 млн. лв. Разходи и вноска за бюджета на ЕС, с 9 858,9 млн. лв. или със 17,5 на сто повече в сравнение с предходната година. Отчетените разходи са представени в следващата таблица:

П. Разходи и вноска за ЕС (млн. лв.)	КФП ⁹²	ДБ	в т. ч. ЦБ	МлВ	НС	СП	СВ	СО, в т. ч. ДОО, ФГВРС, НЗОК, УПФ	Общини
2021 г.	56 253,4	16 684,3	2 783,7	12 977,4	51,1	21,1	850,9	23 084,5	8 761,8
2022 г.	66 112,3	20 157,0	2 394,6	16 703,6	78,7	22,4	957,6	24 411,2	10 332,3
Разлика 2022-2021	9 858,9	3 472,8	-389,1	3 726,2	27,6	1,3	106,7	1 326,8	1 570,4
% 2022/2021	17,5%	20,8%	-14,0%	28,7%	54,0%	6,2%	12,5%	5,7%	17,9%

П. Разходи и вноска за ЕС (млн. лв.)	ДВУ	БАН	БНР	БНТ	БТА	ПУДООС, ДП УСЯ, ДП НПС, ДП ДПК, Фонд СЕЛС	Средства от ЕС-ЦУ и СОФ (без НФ-ДМП)	Ср. от ЕС на общините общо	Ср. от др. м/нар прогр. Общо (вкл. НФ-ДМП)	Сметки за ч. средства
2021 г.	1 038,1	180,6	54,4	113,0	14,6	2 585,8	2 509,9	1 133,6	41,0	0,5
2022 г.	1 156,5	199,6	57,2	93,8	10,2	6 414,0	2 170,0	973,9	73,6	0,5
Разлика 2022-2021	118,5	19,1	2,8	-19,3	-4,4	3 828,2	-339,9	-159,7	32,6	0
% 2022/2021	11,4%	10,6%	5,1%	-17,1%	-30,1%	148,0%	-13,5%	-14,1%	79,5%	-

Източник: Отчет на КФП за 2021 г. и за 2022 г.

6.3. През 2022 г. във всяка от функциите по КФП се наблюдава увеличение на отчетените разходи в сравнение с предходната година.

Разходи по ф-ии (млн. лв.)	Общи държавни служби-всичко	Отбрана и сигурност	Образование	Здравеопазване	Соц. осигуряване, подпомагане и грижи	Жил. строит. благоустр., комунално стопанство и опазване на ОС	Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело	Икономически дейности и услуги	Р-ди, некласифицирани в другите функции
2021 г.	3 154,0	5 455,4	5 640,5	7 221,0	20 648,9	2 463,8	1 030,0	8 330,2	2 309,6
2022 г.	3 186,2	6 545,4	6 373,4	7 973,4	21 909,3	2 732,1	1 200,9	13 834,8	2 356,9
2022/2021 %	1,0%	20,0%	13,0%	10,4%	6,1%	10,9%	16,6%	66,1%	2,0%

Източник: Отчет на КФП за 2021 г. и за 2022 г.

Най-голям е ръстът на разходите спрямо общия им размер по КФП по функция „Икономически дейности и услуги“, които, съпоставени с 2021 г., са нараснали с 66,1 на сто, следвани от отчетените разходи по функция „Отбрана и сигурност“ с 20,0 на сто.

Делът на разходите по отделните функции спрямо общия размер на разходите по КФП през 2022 г. бележи увеличение при две от тях: „Отбрана и сигурност“ и „Икономически дейности и услуги“, а при останалите седем⁹³ намалява.

⁹² В посочената обща сума на разходите по КФП за 2021 г. и 2022 г. са включени разходи съответно в размер на 51,3 млн. лв. и 62,4 млн. лв. на ССА – икономическо обособено лице по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ.

Най-голям дял от общите разходи по КФП през 2022 г. заемат разходите, отчетени по функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ (33,1 на сто), следвани от разходите по функции „Икономически дейности и услуги“ (20,9 на сто). За предходната година този дял е бил съответно 36,7 на сто и 14,8 на сто.

По КФП за 2022 г. са отчетени с 23,5 на сто повече приходи, помощи и дарения и със 17,5 на сто повече разходи и вноска за бюджета на ЕС спрямо предходната година. Отчетените данъчни приходи заемат 72,2 на сто от общите постъпления по КФП и нарастват с 14,5 на сто спрямо предходната година; неданъчните приходи са 18,5 на сто от общите постъпления, с увеличение от 47,8 на сто, а помощите и даренията са със 73,3 на сто повече спрямо отчетените за 2021 г. През 2022 г. най-голям относителен дял в структурата на разходите по КФП заемат разходите по функции „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и „Икономически дейности и услуги“. Най-голям е ръстът на разходите по функция „Икономически дейности и услуги“, които, нарастват със 66,1 на сто спрямо предходната година. През 2022 г. по КФП е отчетен дефицит в размер на (-1 323,6) млн. лв., с 2 470,8 млн. лв. по-малък от отчетения през 2021 г. (-3 794,4) млн. лв.

III. Съответствие на изпълнението на държавния бюджет за 2022 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета

Със ЗПФ са уредени бюджетната рамка, общото устройство и структурата на публичните финанси и в него са включени: обхватът на публичните финанси; обхватът, структурата и основните показатели на КФП; фискалните правила и ограничения; съставянето, приемането, изпълнението и отчитането на ДБ, на общинските бюджети и на други бюджети, попадащи в обхвата на КФП; режимът на сметките за средствата от ЕС и за чужди средства; финансовите взаимоотношения с общия бюджет на ЕС и с други международни програми и договори; банковото обслужване на бюджетните организации и системата на единната сметка; централизираното разплащане на осигурителните вноски и на данъците и отчетността на бюджетните организации.

1. Изисквания във връзка с фискалните правила, регламентирани в ЗПФ

1.1. Според дефинираното в чл. 23 на ЗПФ правило, средносрочната бюджетна цел (СБЦ) за структурния дефицит на сектор „Държавно управление“ на годишна основа не следва да надвишава 0,5 на сто от брутния вътрешен продукт (БВП). Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа може да надхвърля 0,5 на сто, но не повече от 1 на сто от БВП, при условие че размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е под 40 на сто от БВП и рисковете от гледна точка на дългосрочната устойчивост на публичните финанси са ниски. С изменението на ЗПФ от 2020 г. е въведена нова ал. 3 на чл. 25, която гласи, че дефицитът на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, надвишаващ този по чл. 25 ал. 2,⁹⁴ се допуска при извънредни обстоятелства по чл. 24, ал. 3 от ЗПФ. Като „извънредно обстоятелство“ е определено необичайно събитие извън контрола на МС, което има сериозно въздействие върху финансовата позиция на сектор „Държавно управление“.

Средносрочната бюджетна цел за структурния баланс на сектор „Държавно управление“ е дефицит в размер на 1 на сто от БВП.⁹⁵ Тази цел е в съответствие с

⁹³ „Общи държавни служби“, „Образование“, „Здравеопазване“, „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда“, „Разходи, некласифицирани в другите функции“ и „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“

⁹⁴ Дефицитът на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, изчислен въз основа на методологията на Европейската система от национални и регионални сметки на Общността, не може да надвишава 3 на сто от БВП.

⁹⁵ [Конвергентна програма 2022-2025 г. стр. 43, т. 3.4](#)

изискванията на чл. 23, ал. 2 от ЗПФ, предвид размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“. Според чл. 24 от ЗПФ неизпълнението на СБЦ за структурния дефицит на годишна основа се допуска при извънредни обстоятелства.

През 2020 г. е активирана общата клауза за дерогация (General escape clause) от Пакта за стабилност и растеж, която позволява на държавите членки през 2020 и 2021 г. да се отклонят от стъпката за постигане на СБЦ. През пролетта на 2021 г. от ЕК е взето решение прилагането на клаузата за дерогация в ЕС да продължи и през 2022 г.^{96,97} Не е извършвана актуализация на СБЦ през одитирания период и тя остава 1 на сто от БВП.⁹⁸ Оценката за структурния бюджетен баланс през 2022 г. е за дефицит от 1,3 на сто от БВП.^{99,100} Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ е 22,9 на сто (под 40 на сто) от БВП.¹⁰¹

Фискалното правило по отношение на отрицателното салдо на сектор „Държавно управление“ за 2022 г. попада в хипотезата на чл. 25, ал. 3 на ЗПФ. Общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж позволява временно отклонение от постигане на СБЦ, като не е извършвана актуализация през одитирания период.

1.2. Годишният ръст на разходите не следва да надхвърля референтния растеж на потенциалния БВП. Обхватът на разходите и методологията за изчисляване на референтния растеж на потенциалния БВП се определят съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики. Повисок ръст на разходите се допуска при извънредни обстоятелства¹⁰² или при компенсиране с допълнителни мерки, водещи до увеличаване на бюджетните приходи.¹⁰³

На база изчисления на МФ, изменението в реално изражение на разходния индикатор за 2022 г. спрямо 2021 г., използван за целите на фискалното управление в ЕС, се оценява съответно на (-2,9) на сто за 2022 г. Според изчисленията на ЕК нивото на референтния растеж на потенциалния БВП се оценява на 2,3 на сто за 2022 г. Средносрочната бюджетна цел за структурния баланс и бенчмаркът на разходите са част от индикаторите, следени при оценката на спазването на правилата в превантивната част на Пакта за стабилност и растеж, и като такива попадат под обхвата на общата клауза за дерогация, т.е. отклонението им е допустимо според правилата на ЕС за периода на действие на клаузата за дерогацията.¹⁰⁴

Фискалното правило попада в обхвата на общата клауза за дерогация и отклонението се счита за допустимо според правилата на ЕС за периода на действието ѝ.

1.3. Целта за бюджетното салдо по КФП, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по КФП, министърът на финансите предлага на МС да одобри компенсиращи мерки.¹⁰⁵

За 2022 г. е отчетено отрицателно бюджетно салдо по КФП, в размер на (-1 323,6) млн. лв.¹⁰⁶ или (-0,8) на сто от БВП (165 384 млн. лв.)

⁹⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0076_BG.html, т. 7

⁹⁷ [Конвергентна програма 2022-2025 г.](#)

⁹⁸ **Одитно доказателство № 12**

⁹⁹ **Одитно доказателство № 12**

¹⁰⁰ <https://www.minfin.bg/bg/868> Конвергентна програма 2023-2026, стр. 47, граф. 3-2

¹⁰¹ **Одитно доказателство № 14**

¹⁰² Понятието „извънредно обстоятелство“ е дефинирано в чл. 24, ал. 3 от ЗПФ

¹⁰³ чл. 27 от ЗПФ

¹⁰⁴ **Одитно доказателство № 12**

¹⁰⁵ чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

¹⁰⁶ **Одитно доказателство № 2**, прил. 2

С разчетите към ЗИД на ЗДБРБ за 2022 г.,¹⁰⁷ приет от НС на 30.06.2022 г., индикативният размер на салдото по КФП е променен на 6,2 млрд. лв. или 4,1 на сто от прогнозния БВП.¹⁰⁸ Отчетеното салдо по КФП е отрицателно в размер на (-1 323,6) млн. лв. или 0,8 на сто от БВП, т. е. е в рамките на предвиденото ограничение във фискалното правило по чл. 27, ал. 4 на ЗПФ, а именно, годишният бюджетен дефицит по КФП, изчислен на касова основа, да не надвишава 3 на сто от БВП.

Отчетеното салдо по КФП е отрицателно и е в рамките на предвиденото ограничение във фискалното правило по чл. 27, ал. 4 на ЗПФ.

1.4. Максималният размер на разходите по КФП не може да надвишава 40 на сто от БВП. В обхвата на разходите не се включват разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС, както и по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от ЕС съгласно чл. 8, ал. 4, включително свързаното с тях национално съфинансиране. В случай на очаквано превишение на размера по ал. 1 със СБП по чл. 79, ал. 3 се определят допълнителни мерки за постигане на допустимото съотношение през следващата година.

Отчетеният размер на разходите¹⁰⁹ по КФП (в т.ч. вноски за бюджета на ЕС) е 38,0 на сто от БВП и не надвишава допустимото ограничение.¹¹⁰

Спазена е разпоредбата на чл. 28 от ЗПФ относно размера на разходите по КФП.

1.5. Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от БВП.¹¹¹ В случай на превишение на дълга над 60 на сто от БВП в СБП и в ЗДБ се предвиждат мерки за ежегодното му намаление в размер, не по-малко от 5 на сто от установеното превишение до постигане на предвиденото съотношение. Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година като съотношение спрямо БВП не може да надвишава съотношението от предходната година, докато това съотношение е над 60 на сто.

Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на годината възлиза на 22,9 на сто от БВП и не надвишава 60 на сто от БВП.^{112,113}

Изпълнени са изискванията на чл. 29 от ЗПФ.

1.6. В съответствие с изискванията на ЗПФ,¹¹⁴ на официалния сайт на МФ са публикувани данни за консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“.¹¹⁵ Публикувани са ежемесечни бюлетени *Дълг и гаранции на подсектор „Централно управление“* за 2022 г.^{116,117}

Данните за гарантирания дълг на сектор „Държавно управление“ се изготвят от МФ при спазване на договореностите относно компетенциите на институциите, залежали в Меморандума за сътрудничество между НСИ, БНБ и МФ при разработване, производство и разпространение на държавната финансова статистика и националните финансови

¹⁰⁷ законопроект №47-202-01-33/08.06.2022 г.

¹⁰⁸ <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164211> , стр. 35

¹⁰⁹ С изключение на разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС, както и по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от ЕС съгласно чл. 8, ал. 4, включително свързаното с тях национално съфинансиране

¹¹⁰ **Одитно доказателство № 2**, прил. 2

¹¹¹ чл. 29 от ЗПФ

¹¹² <https://www.minfin.bg/bg/860>

¹¹³ **Одитно доказателство № 14**

¹¹⁴ чл. 36, ал. 1-3 от ЗПФ

¹¹⁵ <https://www.minfin.bg/bg/860>

¹¹⁶ <http://www.minfin.bg/bg/statistics/20>

¹¹⁷ <https://www.minfin.bg/bg/news/12093>

сметки.¹¹⁸ Предоставянето на данните на Евростат (ЕК) се извършва от НСИ и се публикуват на интернет страницата на Евростат.¹¹⁹ Гарантираният дълг на сектор „Държавно управление“ е сума от предоставените държавни и общински гаранции от страна на подсектори ЦУ и „Местно управление“. Публикувани са данни за размера на издадените гаранции от страна на подсектор ЦУ.¹²⁰

Спазени са изискванията на чл. 36 от ЗПФ.

1.7. Съгласно ЗПФ¹²¹ със ЗДБРБ за съответната година се определят ограниченията за максималния размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, като се посочват поотделно максималните размери на поемането на дълг.

В изпълнение на изискванията, е определен максималният размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет по реда на Закона за държавния дълг в размер на 10,3 млрд. лв.¹²² Определен е максималният размер на държавния дълг към края на 2022 г., който не може да надвишава 38,5 млрд. лв.¹²³ В рамките на текущата бюджетна година разпоредителите с бюджет по ДБ не могат да поемат нов държавен дълг по чл. 37, ал. 1, т. 1, буква „б“ от ЗПФ.¹²⁴ Определен е¹²⁵ максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени по реда на чл. 70 и 70а от ЗДБРБ за 2022 г. в размер на 1 800,1 млн. лв. Не са определяни ограничения за максималния размер на дълга на подсектор „Централно управление“.

Със ЗДБРБ за 2022 г. са определени ограничения за максималните размери на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, новите държавни гаранции, които могат да бъдат поети през годината и държавния дълг към края на годината, с което са изпълнени разпоредбите на чл. 37 от ЗПФ.

1.8. Ежегодно, с годишния закон за ДБ следва да се определя минималното ниво на фискалния резерв към края на годината.¹²⁶

В изпълнение на тази разпоредба, минималният размер на фискалния резерв към 31.12.2022 г. е определен¹²⁷ в размер на 4,5 млрд. лв.¹²⁸ Съгласно публикуваните данни, към 31.12.2022 г. фискалният резерв е в размер на 13,4 млрд. лв. Информацията за състоянието на фискалния резерв е оповестена на интернет страницата на МФ.¹²⁹

Фискалният резерв към 31.12.2022 г. надвишава изискуемия минимален размер, определен със ЗДБРБ за 2022 г. в съответствие с приложимите изисквания.

2. Изисквания във връзка със структурата на държавния бюджет по ЗПФ

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 3 от ЗПФ, в ДБ се предвиждат резерви за

¹¹⁸ [МФ: Гарантиран дълг на сектор „Държавно управление“ \(minfin.bg\)](#), т. 1.2. от публикуваните Методологически бележки

¹¹⁹ [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#)

¹²⁰ <http://www.minfin.bg/bg/926>, т. 2.1

¹²¹ чл. 37, ал. 1, т. 1 от ЗПФ

¹²² чл. 68, ал. 1 от ЗДБРБ за 2022 г.

¹²³ чл. 67 от ЗДБРБ за 2022 г.

¹²⁴ чл. 68, ал. 3 от ЗДБРБ за 2022 г.

¹²⁵ чл. 71 от ЗДБРБ за 2022 г.

¹²⁶ чл. 41 от ЗПФ

¹²⁷ чл. 66 на ЗДБРБ за 2022 г.

¹²⁸ Съгласно §1, т. 41 от ДР на ЗПФ фискалният резерв включва: салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации без тези на общините и техните разпоредители с бюджет; активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система; вземанията от фондове на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други, както и други финансови активи по чл. 154, ал. 22 и ал. 23 от ЗПФ. По-голямата част от фискалния резерв на Р България е под формата на депозити в БНБ, а останалата - в търговски банки. В банките са открити депозитни сметки на Националния фонд от средствата по предприєдинителните инструменти, вкл. и от националното съфинансиране.

¹²⁹ <https://www.minfin.bg/bg/statistics/4>

непредвидени и/или неотложни разходи – по ЦБ, по бюджета на НС и по бюджета на съдебната власт. Размерът на резервите се определя със ЗДБРБ за съответната година. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ следва да се разходва въз основа на акт на МС, съгласно чл. 43, ал. 3 от ЗПФ.

За 2022 г. е предвиден резерв в размер на 81 400,0 хил. лв., в т. ч. по ЦБ за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия – 80 000,0 хил. лв., по бюджета на съдебната власт – 900 хил. лв. и по бюджета на НС – 500 хил. лв. Издадени са ПМС за одобряване на допълнителни разходи от резерва. Отчетените средства са в размер на 35 323,0 хил. лв. от ПРБ и общини и 417 хил. лв. от съдебната власт. Не е установено превишение на усвоените над одобрените средства с акт на МС.¹³⁰

Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е разходван въз основа на актове на МС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ и бюджетите на общините при съблюдаване на изискванията на чл. 43, ал. 3 от ЗПФ. Не са установени превишения над одобрените размери.

3. Изисквания относно бюджетните взаимоотношения

3.1. Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за тези дейности за сметка на ЦБ, както и за сметка на бюджетите на ПРБ по ДБ, които провеждат съответните области на политики. Общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от МС стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.¹³¹ Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общините. Механизмът за разпределението ѝ по общини се определя със ЗДБ за съответната година, а проектът на механизма се съгласува с Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ).¹³² Размерът на целевата субсидия за капиталови разходи и механизмът за неговото разпределение по общини се определят със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма следва да се съгласува с НСОРБ.¹³³

Приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2022 г.¹³⁴ Със ЗДБРБ за 2022 г.¹³⁵ са приети размерите на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините за 2022 г. под формата на субсидии по механизъм съгласно приложение по видове.¹³⁶ Не е установено превишение на отчетените по видове основни бюджетни взаимоотношения спрямо уточнения план за одитирания период.¹³⁷

Разпределението е и по общини, съгласно чл. 51 от ЗДБРБ за 2022 г. В приложение към чл. 51 е представен механизмът за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2022 г.¹³⁸ С чл. 51 от ЗДБРБ за 2022 г. е определена и целева субсидия за капиталови

¹³⁰ Одитно доказателство № 13, спр.

¹³¹ чл. 53 от ЗПФ

¹³² чл. 54 от ЗПФ

¹³³ чл. 55 от ЗПФ

¹³⁴ РМС № 50 от 03.02.2022 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2022 г., на основание чл. 71, ал. 1 от ЗПФ; РМС № 196 от 01.04.2022 г. за изменение на РМС № 50 от 2022 г.; РМС № 540 от 29.07.2022 г. за изменение на РМС № 50 от 2022 г.

¹³⁵ чл. 51 от ЗДБРБ

¹³⁶ Обща субсидия за делегираните от държавата дейности; трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия; трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища; целева субсидия за капиталови разходи

¹³⁷ Одитно доказателство № 20

¹³⁸ § 15 на ПЗР към ЗДБРБ за 2021 г.

разходи по общини.

Проведени са консултации на основание чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2022 г. в частта за общините. Направените мотивирани предложения в резултат на извършеното съгласуване от страна на НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2022 г. в частта за общините, както и изразената позиция от МФ, са документирани.¹³⁹

Определени са размерите на бюджетните взаимоотношения с общините, приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели, разработен и утвърден е механизъм за разпределяне на субсидиите за общините в изпълнение на чл. 53 и чл. 54 от ЗПФ. Определена е целевата субсидия за капиталови разходи и разпределението ѝ по общини в изпълнение на чл. 55, ал. 1 от ЗПФ. Изпълнена е съгласувателната процедура съгласно изискванията на ЗПФ.

3.2. Законът за публичните финанси дава възможност¹⁴⁰ на МС да одобрява предоставянето на допълнително финансиране при спазване на фискалните правила за покриване на по-високо от разчетеното усвояване на средствата от помощта, предоставена на Р. България от ЕС.

Отчетените по сметката за средства от ЕС на НФ¹⁴¹ средства са 49,2 на сто, а на ДФЗ¹⁴² – 90,2 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2022 г.^{143,144}

Не са възниквали обстоятелства, налагащи предоставяне на допълнително финансиране по чл. 61 от ЗПФ.

4. Изисквания относно съставяне на бюджетите

4.1. Министерският съвет, чрез министъра на финансите, организира съставянето на СБП и на проекта на ДБ. Средносрочната бюджетна прогноза се съставя за срок от три години. Ежегодно, в срок до 31 януари МС по предложение на министъра на финансите, приема бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за следващата година. Министърът на финансите дава указания по изпълнението на бюджетната процедура. В рамките на бюджетната процедура министърът на финансите изготвя пролетна и есенна макроикономическа прогнози, вкл. основните допускания, на които тези прогнози се основават и се публикуват на интернет страницата на МФ.¹⁴⁵

Бюджетната процедура за 2022 г. е одобрена с Решение № 64 на МС от 22.01.2021 г. В рамките на първия етап на процедурата МС следва да одобри СБП за периода 2022-2024 г., както е посочено в АСБП за периода 2022-2024 г.¹⁴⁶ От МФ е изготвен проект на СБП за периода 2022-2024 г., който не е внесен в МС предвид изтичащия мандат на редовното правителство и в период на подготовка и провеждане на парламентарни избори, като заложените в проекта на СБП за периода 2022-2024 г. цели на фискалната политика и параметрите на макроикономическата и бюджетната рамка са включени при подготовката на проекта на Конвергентната програма.¹⁴⁷ С РМС № 42 от 01.02.2022 г. са одобрени проектът на ЗДБРБ за 2022 г. и АСБП за периода 2022-2024 г. и е предложено на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта.^{148,149}

Предприети са действия по изпълнението на чл. 66 от ЗПФ.

¹³⁹ Одитно доказателство № 20, отг. 6

¹⁴⁰ чл. 61 от ЗПФ

¹⁴¹ т. 1.2., III, т. 1.4 от ОИДБРБ за 2022 г.

¹⁴² т. 1.2., III, т. 1.5 от ОИДБРБ за 2022 г.

¹⁴³ чл. 1, ал. 2, III, т. 1.4 от ЗДБРБ за 2022 г.

¹⁴⁴ чл. 1, ал. 2, III, т. 1.5 от ЗДБРБ за 2022 г.

¹⁴⁵ чл. 66, чл. 67 и чл. 68 от ЗПФ

¹⁴⁶ АСБП 2022-2024, т. 4.1. Бюджетна процедура, стр. 231

¹⁴⁷ <https://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=30174>

¹⁴⁸ Вх. № 47-202-01-7 т 01.02.2022 г. <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/164015>

¹⁴⁹ Одитно доказателство № 19

4.2. Министърът на финансите съгласува с ПРБ, с изключение на кметовете на общините, разходните им тавани и/или размера на бюджетните им взаимоотношения по СБП. Министърът на финансите съгласува с НСОРБ размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по СБП.¹⁵⁰ В сроковете на бюджетната процедура НСОРБ може да прави предложения в МФ за общия размер на основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ и други предложения по проекта на ДБ за съответната година.¹⁵¹

Предоставена е справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБ на РБ за 2022 г. по чл. 32 от Устройствен правилник на МС и неговата администрация (УПМСНА).¹⁵² Проведени са консултации на основание между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2022 г. в частта за общините.

Проведена е съгласувателна процедура в изпълнение на чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ.

4.3. Ежегодно в срок до 31 октомври МС по предложение на министъра на финансите одобрява стратегия за управление на държавния дълг по ЗДД за периода на съответната СБП.¹⁵³

От МФ е разработена Стратегия за управление на държавния дълг за периода 2022–2024 г. Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2022–2024 г. се разработва от министъра на финансите на основание ЗДД¹⁵⁴ и ЗПФ. Стратегията е публикувана на интернет страницата на МФ.¹⁵⁵

Изпълнени са изискванията на чл. 77а от ЗПФ.

4.4. Изисквания по ЗПФ относно приемане на бюджетите

4.4.1. Държавният бюджет е приет със ЗДБРБ за 2022 г.,¹⁵⁶ който включва обобщени показатели за ДБ на касова основа за: приходите, помощите и даренията; разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики и/или бюджетни програми, а разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ, както и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината. Със ЗДБРБ за 2022 г. са приети бюджетите на ПРБ, които са част от ДБ.¹⁵⁷

Държавният бюджет е приет в съответствие с изискванията на чл. 86, ал. 2 – ал. 5 от ЗПФ.

¹⁵⁰ чл. 74 от ЗПФ

¹⁵¹ чл. 77 от ЗПФ

¹⁵² **Одитно доказателство № 16**, т. 17

¹⁵³ чл. 77а от ЗПФ

¹⁵⁴ на чл. 16, ал. 1

¹⁵⁵ <https://www.minfin.bg/bg/1354>

¹⁵⁶ ЗДБРБ за 2022 г. е приет от НС на 25.02.2022 г.¹⁵⁶, обнародван в ДВ, бр. 18, от 04.03.2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм., бр. 52 от 05.07.2022 г., в сила от 01.07.2022 г.

¹⁵⁷ **Одитно доказателство № 4**, отг. 10

4.4.2. Законът за държавния бюджет на Република България за 2022 г. е приет¹⁵⁸ от НС след започване на бюджетната година.¹⁵⁹ Съгласно предоставена информация от одитираната организация, причините за неспазване на срока за внасяне и приемане на закона съобразно одобрената бюджетна процедура¹⁶⁰ са усложнената политическа ситуация в страната и липсата на редовно правителство с определена управленска програма и решения за основните цели и приоритети за провеждането на държавната политика в съответните сектори на икономиката, в т.ч. на фискалната политика. След проведените в края на 2021 г. избори и сформирането на ново редовно правителство, са предприети стъпки за изготвянето на окончателен законопроект за ДБ на Р. България за 2022 г., като забавянето е наложило прилагане на разпоредбите на ЗПФ при неприет бюджет.¹⁶¹ Законът за държавния бюджет на Р. България е приет на 25.02.2022 г. и е обнародван в ДВ, бр. 18 от 4.03.2022 г.¹⁶²

В случай на неприет до началото на бюджетната година ДБ от НС, в ЗПФ е регламентирано, че приходите по бюджета се събират в съответствие с действащите закони, а извършването на разходите и предоставянето на трансфери е в размер, не по-голям от размера им за същия период на предходната година, до размера на постъпилите приходи, помощи и дарения, като се отчитат влезли в сила актове на НС и на МС, които предвиждат допълнителни или намалени бюджетни средства, и при спазване на фискалните правила по ЗПФ и одобрените от МС със СБП фискални цели.¹⁶³

Във връзка с необходимостта от прилагане на чл. 87 от ЗПФ и съответните разпоредби от КСО и ЗЗО, както и с оглед своевременно създаване на организация за касовото изпълнение на бюджета за началото на 2022 г., от министъра на финансите е изисквана информация от всички ПРБ по ДБ, НОИ, НЗОК, БНТ, БНР, БТА и бюджетните организации по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ, за прогноза за очакваното изпълнение на основните бюджетни показатели (приходи, разходи, трансфери, в т.ч. предоставени трансфери) за месеците януари-март.¹⁶⁴ Издадено е и указание относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания до приемането на ЗДБРБ за 2022 г. и постановлението за неговото изпълнение, което е публикувано на интернет страницата на МФ.¹⁶⁵

Предвид датата на приемане от НС на ЗДБРБ¹⁶⁶, изпълнението на бюджета в хипотезата на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ обхваща само един пълен месец – януари.¹⁶⁷ За проверка при извършването на разходите и предоставянето на трансфери в съответствие с чл. 87, ал. 1 от ЗПФ, е изготвен контролен лист¹⁶⁸ с паметна записка за обсъждане на прогнозните постъпления и плащания за месец януари 2022 г.¹⁶⁹

За месец януари 2022 г. отчетените общо разходи по ДБ са в размер на 967 831,3 хил. лв. и предоставени трансфери в размер на (-955 572,4) хил. лв., които са до размера на събраните за м. януари 2022 г. приходи¹⁷⁰ и до размера на извършените

¹⁵⁸ На 25.02.2022 г.

¹⁵⁹ **Одитно доказателство № 9**

¹⁶⁰ Решение № 64/22.01.2021 г. на МС, <file:///D:/Users/UserSP/Downloads/rms%2064.pdf>

¹⁶¹ На 21.01.2022 г. от 47-то НС е приет Закон за прилагане на разпоредби на ЗДБРБ за 2021 г., ЗБДОО за 2021 г. и ЗБНЗОК за 2021 г., обнародван в ДВ бр. 8 от 28.01.2022 г., в сила от 01.01.2022 г. с който се удължава прилагането на определени разпоредби от ЗДБРБ за 2021 г. до 31 март 2022 г.

¹⁶² **Одитно доказателство № 19**

¹⁶³ чл. 87, ал. 1

¹⁶⁴ Писмо № 91-00-686/16.12.2021 г.

¹⁶⁵ <https://www.minfin.bg/bg/1560>

¹⁶⁶ 25.02.2022 г.

¹⁶⁷ **Одитно доказателство № 9**

¹⁶⁸ от дирекция ДС, съгласно Вътрешните правила за финансово управление и контрол при касовото изпълнение на централния и държавния бюджет

¹⁶⁹ **Одитно доказателство № 9**

¹⁷⁰ 2 761 599,9 хил. лв.

разходи и предоставените трансфери за м. януари 2021 г.,^{171,172} при спазване на разпоредбите на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ¹⁷³.

Извършена е проверка на съблюдаване на изискванията на ЗПФ от отделните ПРБ по ДБ и дадените в тази връзка указания от МФ¹⁷⁴ в периода до приемането на закон за ДБ, като е формирана одитна извадка с популация от 35¹⁷⁵ ПРБ по ДБ, от които през м. януари 2022 г. са отчетени разходи и предоставени трансфери в по-голям размер спрямо същия период на предходната година.

Подбрани са 3 ПРБ¹⁷⁶ по ДБ с най-висока стойност на превишението на отчетените¹⁷⁷ показатели разходи, предоставени трансфери и едновременно превишение и по двата показателя спрямо същия период на предходната година.

Във връзка с изпълнение на контролните процедури, при определяне на лимити за плащания за съответните ПРБ по ДБ за м. януари 2022 г., в условията на неприет ДБ за 2022 г., е установено, че от проверените ПРБ по ДБ са предоставени¹⁷⁸ прогнозни разчети за м. януари 2022 г. в съответния срок, съгласно писмо на министъра на финансите. В прогнозните разчети са посочени причините за заложените повече разходи и/или предоставени трансфери спрямо м. януари 2021 г., с изключение на едно ПРБ.¹⁷⁹ От ПРБ, попаднали в извадката, са подадени заявки за лимити за плащания за м. януари, с посочени причини за заявените в повече разходи и/или предоставени трансфери. За отпускането на лимитите за плащания за м. януари 2022 г.¹⁸⁰ са извършени съответните контролни дейности от компетентните дирекции¹⁸¹ и са съставени контролни листа за извършените проверки.¹⁸²

По отношение на отчетените¹⁸³ повече разходи и/или предоставени трансфери през м. януари 2022 г. спрямо м. януари 2021 г. е установено, че същите са в резултат на влезли в сила нормативни актове,¹⁸⁴ както и други специфични и/или периодични разходи/плащания.¹⁸⁵ Най-голям размер на отчетените в повече разходи са по показателите *Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения*¹⁸⁶ и *Издръжка*^{187,188}, а най-голям размер на предоставени в повече са *Трансфери между бюджети – предоставени трансфери*.¹⁸⁹ трансфери към НЗОК за подкрепа на персонала на първа линия и за заплащане на дейности по Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване и Закона за хората с увреждания, които са държавно

¹⁷¹ разходи 1 007 738,1 хил. лв. и предоставени трансфери (-1 444 242,7) хил. лв.

¹⁷² **Одитно доказателство № 9**

¹⁷³ За целите на съставянето и изпълнението на бюджета приходите, разходите и предоставените трансфери са резултативна величина от бюджетите по ДБ

¹⁷⁴ **Одитно доказателство № 9**

¹⁷⁵ Обединени са данните на ДАНС, ДАР и ДАТО

¹⁷⁶ МО; МТСП и МЗдр

¹⁷⁷ Съгласно представените касови отчети на трите ПРБ по ДБ

¹⁷⁸ **Одитно доказателство № 9**

¹⁷⁹ МО

¹⁸⁰ Авансов; допълнителен и окончателен

¹⁸¹ Дирекция „Държавни разходи“ и Дирекция „Държавно съкровище“

¹⁸² **Одитно доказателство № 9**

¹⁸³ Съгласно представените Касови отчети на трите ПРБ по ДБ

¹⁸⁴ ЗДБРБ за 2021 г. – увеличеният размер на минималната работна заплата; Закон за действията и мерките по време на извънредно положение, обявено с решение на НС от 13.03.2020 г. и за преодоляване на последиците – за подкрепа на персонала на първа линия; Закон за прилагане на разпоредбите на ЗДБРБ за 2021 г., ЗБДОО за 2021 г. и ЗБНЗОК за 2021 г.

¹⁸⁵ Разходи за издръжка, във връзка с увеличението на цените на енергоносителите

¹⁸⁶ За МО – 3 042,1 хил. лв. и за МЗд – 8 854,6 хил. лв.

¹⁸⁷ § 01-00 и § 10-00

¹⁸⁸ За МО – 4 730,1 хил. лв. и за МЗд – 4 828, 9 хил. лв.

¹⁸⁹ §61-02

регламентирани (от МЗд) и разходи по механизма за лична помощ по Закона за личната помощ (от МТСП).¹⁹⁰

Извършването на разходи от ПРБ и предоставяне на трансфери по ДБ са в съответствие с влезли в сила актове на НС и МС, при съблюдаване на изискванията на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ. Извършени са контролни дейности от компетентните дирекции за изпълнение на дадените указания от министъра на финансите до приемането на ЗДБРБ.

4.4.3. От ПРБ не могат да бъдат натрупвани нови задължения за разходи, както и да се поемат ангажименти за разходи над определените им със ЗДБРБ лимити¹⁹¹, освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на Народното събрание.¹⁹²

Със ЗДБРБ за 2022 г. са утвърдени максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината и на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ, част от ДБ. При извършената проверка за съответствие на отчетените средства по тези показатели с утвърдените в ЗДБРБ за 2022 г. се установи следното:

4.4.3.1. Максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2022 г. съгласно ЗДБРБ за 2022 г. е 12 800 569,2 хил. лв., в т. ч. всички ПРБ по ДБ – министерства и ведомства, СП, НС и ВСС. От тях за министерствата и ведомствата максималните размери са 12 639 457,7 хил. лв. или 98,7 на сто от общо определените. По уточнен план общата сума е в размер на 17 308 755,9 хил. лв. или с 35,2 на сто повече от първоначално предвиденото в ЗДБРБ за 2022 г. Максималните размери на ангажиментите за разходи по уточнен план за министерства и ведомства заемат 98,9 на сто от общо одобрените и са със 35,5 на сто повече от разчетените със ЗДБРБ за 2022 г.

Наименование	Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2021 г. и 2022 г.					
	Закон (хил. лв.)		Уточнен план (хил. лв.)		Отчет (хил. лв.)	
	2021 г.	2022 г.	2021 г.	2022 г.	2021 г.	2022 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко министерства и ведомства (МиВ)	5 320 393,9	12 639 457,7	8 459 999,7	17 124 106,6	9 606 732,4	14 082 716,5
Сметна палата	2 872,0	3 258,0	2 139,3	3 025,5	2 039,1	2 629,0
Народно събрание	26 477,8	24 533,7	14 463,3	21 661,9	13 256,4	20 773,2
Висш съдебен съвет	134 522,1	133 319,8	127 026,1	159 961,9	96 536,9	143 152,2
Всичко ПРБ по ДБ (МиВ, СП, НС, ВСС)	5 484 265,8	12 800 569,2	8 603 628,4	17 308 755,9	9 718 564,8	14 249 270,9

Източници на информация: ЗДБРБ за 2021 г. и 2022 г., ОИДБРБ за 2021 г. и 2022 г.

За 2022 г. са отчетени общо поети ангажименти за разходи на стойност 14 249 270,9 хил. лв. или 82,3 на сто от приетите с уточнения план, като надвишават с 11,3 на сто приетите по закон и са с 46,6 на сто повече спрямо 2021 г.

През одитирания период е намален размерът на показателя *Максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2022 г.* при 16 ПРБ по ДБ, СП и НС, увеличен е при 24 ПРБ по ДБ и ВСС, а при четири ПРБ е без изменение.¹⁹³

Не са отчетени превишения спрямо уточнения план към 31.12.2022 г. с изключение на Министерството на вътрешните работи в размер на 138 073 хил. лв.¹⁹⁴

¹⁹⁰ Одитни доказателства №№ 9, 11 и 19

¹⁹¹ чл. 86, ал. 2 от ЗПФ „ДБ се приема със закон, който включва: ...т. 5. максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ по т. 2; т. 6. максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по т. 2.“

¹⁹² чл. 88 от ЗПФ

¹⁹³ Одитно доказателство № 18, спр. 1

¹⁹⁴ По информация от одитираната организация причината се дължи на поет ангажимент, в резултат на сключен договор с предмет „Проектиране, изграждане и управление на Система за издаване на български

4.4.3.2. Съгласно ЗДБРБ през 2022 г. максималният размер на новите задължения за разходи е 10 327 966,2 хил. лв. (с 83,1 на сто повече спрямо 2021 г.). От тях 10 180 699,2 хил. лв., или 98,6 на сто от общо приетите са за министерства и ведомства. С уточнения план е приет максимален размер на натрупаните нови задължения за разходи с 18,7 на сто повече от първоначално приетите със ЗДБРБ за 2022 г. и с 47,1 на сто повече спрямо 2021 г. Показателят е претърпял увеличение през годината при 23 ПРБ по ДБ и ВСС, намален е при 17 ПРБ по ДБ, СП и НС, а при четири ПРБ по ДБ е без изменение.

За 2022 г. са отчетени общо нови задължения за разходи на стойност 9 892 671,3 хил. лв. или 80,7 на сто от приетите с уточнения план, по-малко с 4,2 на сто от приетите със ЗДБРБ и 19,1 на сто повече спрямо отчетените за 2021 г.

Не са отчетени превишения спрямо уточнения план към 31.12.2022 г.

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2021 г. и 2022 г.					
	Закон (хил. лв.)		Уточнен план (хил. лв.)		Отчет (хил. лв.)	
	2021 г.	2022 г.	2021 г.	2022 г.	2021 г.	2022 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко министерства и ведомства	5 487 846,9	10 180 699,2	8 199 826,5	12 092 413,8	8 205 777,4	9 765 934,5
Сметна палата	2 872	3 318	2 139,3	3 085,5	2 027,3	2 566,3
Народно събрание	29 385,4	36 980	17 370,9	34 108,1	22 639,7	25 199,4
Висш съдебен съвет	121 856,5	106 969	114 360,5	128 340,1	72 802,0	98 971,1
Всичко ПРБ по ДБ (МиВ, СП, НС, ВСС)	5 641 960,8	10 327 966,2	8 333 697,3	12 257 947,5	8 303 246,4	9 892 671,3

Източници на информация: ЗДБРБ за 2021 г. и 2022 г., ОИДБРБ за 2021 г. и 2022 г.

Предоставени са писма до ПРБ и техните отговори в изпълнение на утвърдената от министъра на финансите „Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишаване на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ“. Предвид достигането на висок процент за съответното тримесечие е препоръчано да се направи анализ на отчетените и предстоящи ангажименти и задължения за разходи, които ще бъдат поети/натрупани до края на годината и при установяване на рискове да се предприемат необходимите действия за предотвратяване нарушаването на финансовата дисциплина и да информират своевременно МФ за резултатите от извършените анализи. С писма до министъра на финансите е предоставена информация за резултатите от извършения анализ от съответните ПРБ.¹⁹⁵

През 2022 г. е установено превишение на отчетените суми на максималните ангажименти за разходи спрямо уточнения план от един ПРБ, с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ.¹⁹⁶ Не е установено превишение на максималния размер на новите задължения за разходи на отчета спрямо уточнения план през 2022 г.

5. Изисквания по ЗПФ относно изпълнение на бюджетите

Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да извършват разходи и да поемат задължения за разходи за текущата година, надхвърлящи общия размер на утвърдените разходи и задължения за разходи по бюджетите им.¹⁹⁷

лични документи поколение 2019“. Сключването на договора е забавено в резултат на спряна процедура по ЗОП през 2020 г., във връзка с обжалването на решението за определяне на изпълнител по обявената за целта обществена поръчка пред Комисията за защита на конкуренцията и Върховния административен съд.

¹⁹⁵ Одитни доказателства № 18, спр. 1 и № 10, отг. 23

¹⁹⁶ ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 и ал. 3 лимити освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС

¹⁹⁷ чл. 102, ал. 1 от ЗПФ

Със ЗДБРБ за 2022 г. са приети бюджетите на ПРБ по ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, както и максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по ДБ.

5.1. Промени по показателя *Разходи* по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2022 г. са извършени при 41 ПРБ, вкл. по бюджетите на СП, НС и съдебната власт. Размерите на отчетените разходи от всички разпоредители за 2022 г. са в рамките на планираните.¹⁹⁸

5.2. През одитирания период по бюджетите на ПРБ са извършени общо 1 128 бр. промени, от които 439 бр. одобрени от МС, 417 бр. по решение на министъра на финансите и 272 бр. извършени от ПРБ. Промени са извършени по бюджетите на всички ПРБ по ДБ, с изключение на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.¹⁹⁹ През 2022 г. от страна на МФ е направен един отказ от извършване на промени по реда на чл. 110 от ЗПФ с писмо до Министерство на иновациите и растежа и МС. Причина за отказа са настъпилите промени и назначаване на служебно правителство с Указ № 212 на президента на Р. България от 2022 г.²⁰⁰

5.2.1. Министерският съвет може да одобрява допълнителни разходи/трансфери за бюджетите на ПРБ, както и за бюджетните организации по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ²⁰¹ за сметка на ЦБ, с изключение на случаите по чл. 110, ал. 2 от ЗПФ,²⁰² когато не се нарушава салдото по ДБ. Първостепенните разпоредители с бюджет по ДБ извършват произтичащите от чл. 109, ал. 1 – ал. 4 промени по бюджетите си и уведомяват министъра на финансите по определен от него ред. Министърът на финансите извършва произтичащите от чл. 109, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ промени по ЦБ. В случаите по чл. 109, ал. 1 – ал. 3 от ЗПФ, МС извършва и промени в показателите по чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6, доколкото със закона за ДБ за съответната година не е предвидено друго.²⁰³ Промени по реда на чл. 109, чл. 112 - чл. 115 и чл. 117 от ЗПФ се представят в МФ от съответния ПРБ на ниво показатели, утвърдени в приложение № 7, а за тези, които прилагат програмен формат на бюджет – и по показателите по отделните бюджетни програми по бюджетите, утвърдени в приложение № 1 към постановлението за изпълнението на ДБ.²⁰⁴

През 2022 г. одобрените с актове на МС по бюджетите на ПРБ (без общини) допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ са на обща стойност 4 882 771,1 хил. лв., като от тях с най-голям размер са одобрените по бюджета на МЗд (689 884,5 хил. лв.).^{205, 206}

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрени допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ с актове на МС и състоянието на СФУК е определена одитна извадка. Включените в извадката промени по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери са на обща стойност 894 700,0 хил. лв.²⁰⁷

¹⁹⁸ Одитно доказателство № 15

¹⁹⁹ Одитно доказателство № 18, спр. 2

²⁰⁰ Одитно доказателство № 18, отг. 12 и справки

²⁰¹ Бюджетите на БАН, ДВУ, БТА, БНТ и БНР и др. икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП

²⁰² Министърът на финансите може да извършва промени за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ.

²⁰³ чл. 109, ал. 3, 5, 6 и 7 от ЗПФ

²⁰⁴ чл. 6, ал. 4 от ПМС № 31 от 17.03.2022 г.

²⁰⁵ Одитно доказателство № 18, спр. 4

²⁰⁶ включено е ПМС № 31 от 2022 г. за изпълнение на ЗДБРБ за 2022 г.

²⁰⁷ ПМС № 247 от 17.08.2022 г. и ПМС № 492 от 23.12.2022 г.

От министъра на финансите са издадени указания²⁰⁸ и са утвърдени вътрешни правила, регламентиращи реда и начина за проверка и съгласуване на предложенията за допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, процеса на взаимодействие между дирекциите в МФ, както и извършването на промените по бюджетите на ПРБ въз основа на вече одобрените с акт на МС допълнителни разходи/трансфери. В рамките на своите компетенции МФ дава оценка на направените предложения от гледна точка на тяхната ресурсна осигуреност.²⁰⁹

Постъпили са искания за допълнителни разходи/трансфери по бюджета на съответния разпоредител в писмена форма с приложени изискуемите документи, които са регистрирани в деловодната система на МФ.²¹⁰

В съответствие с Вътрешните правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносител са други министри,²¹¹ от дирекция „Държавни разходи“, като водеща дирекция, е организирано съгласуването на материалите, вкл. и финансовите обосновки, с дирекциите, с чиято функционална компетентност са свързани проектите на актове.²¹² В изпълнение на Вътрешните правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях чрез контролни листа са документирани осъщественият преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателните предложения за становище на министъра на финансите. Извършени са контролни дейности от първа²¹³, втора²¹⁴ и трета²¹⁵ степен в съответствие с чл. 22 от Вътрешните правила за финансово управление и контрол при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ.²¹⁶ Предоставените контролни листа са одобрени от ресорния заместник-министър.

От дирекция „Държавни разходи“ е изготвен контролен лист, попълнен на база извършения преглед на получените съгласувателни становища по проекта на акт²¹⁷ и финансовата обосновка. В т. 3 от контролния лист е отбелязано, че не се счита за добра практика при управлението на публичните финанси използването на финансово правната форма „сметка за чужди средства“ за прехвърляне на неусвоени през текущата бюджетна година средства на държавния бюджет и разходването им от разпоредителите с бюджет през следващата година (без да са изрично отбелязани останалите становища). Окончателното предложение за становище на министъра на финансите е „съгласува проекта на акт и одобрява финансовата обосновка без забележки“.²¹⁸

След одитирания период са издадени постановления на МС за допълнение на постановлението²¹⁹ за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МЕ за 2022 г.,²²⁰ извършена е съгласувателна процедура и е одобрена от министъра на финансите финансова обосновка за акт, който не оказва въздействие върху ДБ. Контролните дейности и процедури съгласно Вътрешните правила за проверка и съгласуване на актове за допълнителни разходи/трансфери са отразени в контролния лист при съгласуването на ПМС № 492 от 2022 г., а становището, с което е изпратена²²¹ на

²⁰⁸ ДР № 2 от 2022 г., ДР № 4 от 2022 г.

²⁰⁹ **Одитно доказателство № 18**, отг. 7-9

²¹⁰ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²¹¹ чл. 26, ал. 3, ал. 5 и ал. 6

²¹² **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²¹³ от служители от водещата дирекция „Държавни разходи“ (ДР)

²¹⁴ съответния началник-отдел в дирекция ДР

²¹⁵ директор на дирекция „Държавни разходи“

²¹⁶ **Одитно доказателство № 18**

²¹⁷ ПМС № 492 от 2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МЕ за 2022 г.

²¹⁸ **Одитно доказателство № 11**

²¹⁹ ПМС № 492 от 2022 г.

²²⁰ ПМС № 24 на МС от 15.02.2023 г. и ПМС № 53 на МС от 12.04.2023 г.

²²¹ изх. № 04-07-33 от 13.02.2023 г. и 04-23-67 от 11.04.2023 г.

министъра на енергетиката одобрената финансова обосновка е подписано от главен експерт и съгласувано от началник отдел, директор и заместник-министър. Промените по бюджета на ПРБ са извършени в изпълнение на чл. 4 от ПМС № 492 от 23.12.2022 г. Със заповед²²² от министъра на финансите са извършени промени по ЦБ за 2022 г. в изпълнение на посоченото ПМС.²²³

Приложената форма на финансова обосновка към проверените предложения на ПРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите им е в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1, т. 4 от УПМСНА и на ДР № 4 от 2019 г. Извършено е съгласуване на финансовите обосновки с представители на дирекции в МФ, с чиято функционална компетентност са свързани проектите на актове.²²⁴

В съответствие с чл. 109, ал. 5 от ЗПФ и ДР № 2 от 2022 г.²²⁵ са извършени необходимите промени по бюджетите на ПРБ съгласно съответното ПМС, като са променени бюджетните взаимоотношения с ЦБ и/или разходите по бюджетите на ПРБ по области на политики и бюджетни програми. Увеличени са максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2022 г., както и максималният размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2022 г., където е приложимо.

Спазването на изискуемия срок за уведомяване за извършените промени по бюджетите от ПРБ във връзка с ПМС № 247 от 17.08.2022 г. не може да се установи, тъй като моментът на фактическото извършване на промените не е изрично указан.²²⁶

От министъра на финансите са издадени заповеди за извършване на промените по ЦБ за 2022 г., в изпълнение на проверените ПМС, с което е спазено изискването на чл. 109, ал. 6 от ЗПФ.²²⁷

В съответствие с приетите ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ за сметка на ЦБ, за произтичащите промени по ЦБ са издадени заповеди от министъра на финансите.

5.2.2. Съгласно чл. 110 от ЗПФ, министърът на финансите може да извършва: промени по бюджетите на ПРБ по ДБ за сметка на помощи и дарения и на приходи от застрахователни обезщетения;²²⁸ за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ;²²⁹ вътрешнокомпенсиран промени на утвърдените разходи по бюджетните програми по бюджетите на ПРБ по ДБ по тяхно предложение, без да се променят утвърдените разходи по области на политики, като не може да се променят и общо разходите за персонал, освен при промени в делегираните бюджети;²³⁰ компенсиран промени между бюджети по взаимно предложение на ПРБ, без да се променят целта и предназначението на средствата;²³¹ в разходите по бюджетите на ПРБ за сметка на получени по съответния бюджет трансфери от сметки за средства от ЕС;²³² както и други промени между бюджетите на ПРБ и сметките за средства от ЕС, когато не се влошава салдото на ДБ.²³³

²²² № ЗМФ-1505 от 2022 г.

²²³ **Одитно доказателство № 11**

²²⁴ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²²⁵ Раздел IX, т. 6 от ДР № 2 от 2022 г.

²²⁶ **Одитно доказателство № 11**

²²⁷ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²²⁸ чл. 110, ал. 1 от ЗПФ

²²⁹ чл. 110, ал. 2 от ЗПФ

²³⁰ чл. 110, ал. 3 от ЗПФ

²³¹ чл. 110, ал. 4 от ЗПФ

²³² чл. 110, ал. 5 от ЗПФ

²³³ чл. 110, ал. 6 от ЗПФ

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ на основание чл. 110 от ЗПФ и състоянието на СФУК, е формирана одитна извадка с генерална съвкупност от 38 ПРБ по ДБ с извършени промени по бюджетите им²³⁴. Избрани са ПРБ с най-голяма обща стойност на извършените промени в посока увеличение и намаление през годината. Включените в извадката промени са 138 487,3 хил. лв. в посока увеличение при МЗМ и 200 484,4 хил. лв. в посока намаление при МС. По бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са извършени общо 67 бр.-промени по реда на чл. 110 от ЗПФ.²³⁵

Исканията на ПРБ по ДБ за извършване на промени по бюджетите им по реда на чл. 110 от ЗПФ са представени в писмена форма, подписани от съответния компетентен орган и изготвени съгласно изискването на ПМС № 31 от 2022 г.²³⁶ Посочени са основанията²³⁷ и мотивите за извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ.²³⁸ За извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ същите са уведомени от министъра на финансите.

При извършването на промените по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, е осъществен контрол от длъжностни лица в МФ,²³⁹ в съответствие с изискванията на ЗПФ и на вътрешните правила²⁴⁰, като в отделни случаи се различават от определените в списъка по чл. 22 ВП за ФУК при изпълнение на ЦБ и ДБ и/или липсва съгласуване с началник на отдел, респ. директор на дирекция „Държавни разходи“.²⁴¹

Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и в частично съответствие с вътрешните правила.

5.3. Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по КФП, освен в случаите, когато по предложение на МС, НС е приело съответни изменения и допълнения в закона за ДБ и/или в закона за бюджета на ДОО, и/или в закона за бюджета на НЗОК за съответната година.

Отчетеното салдо по КФП за 2022 г. е отрицателно, в размер на (-1 323,6) млн. лв. Дефицитът по бюджетното салдо от (-6 253,2) млн. лв. става (-7 623,6) млн. лв. с приетото изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2022 г., с бр. 52 на ДВ от 05.07.2022 г., в сила от 01.07.2022 г., или приетият от Народното събрание дефицит е увеличен с 1 370,4 млн. лв.²⁴²

Спазени са изискванията на чл. 119, ал. 1 от ЗПФ

6. Общини с финансови затруднения. Текущо наблюдение и отчитане на КФП.

6.1. Общини с финансови затруднения са тези, за които са налице три или повече от условията, регламентирани в чл. 130а от ЗПФ. За общини с финансови затруднения се открива процедура за финансово оздравяване с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси за период от една до три години, като се вземат

²³⁴ на обща стойност 877 676,96 хил. лв. (444 594,7 хил. лв. в посока увеличение и 433 082,2 хил. лв. в посока намаление)

²³⁵ **Одитно доказателство № 11**

²³⁶ Съгласно чл. 6, ал. 3 от ПМС № 31 от 2022 г. за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г. промените по реда на чл. 110 от ЗПФ се извършват на ниво показатели, утвърдени в приложение № 3, както и по показателите по отделните бюджетни програми, в т.ч. по ведомствени и администрирани разходи, по бюджетите, утвърдени в приложение № 1.

²³⁷ раздел IX от ДР № 2 от 2022 г.

²³⁸ **Одитни доказателства № 1 и № 11**

²³⁹ експерт, началник отдел и директор на дирекция „Държавни разходи“ и от ресорния заместник-министър на финансите

²⁴⁰ чл. 22 от ВП за ФУК при изпълнение на централния и държавния бюджет

²⁴¹ **Одитни доказателства № 11**

²⁴² **Одитно доказателство № 2**

предвид интересите на местната общност.²⁴³ Министърът на финансите може да прецени общини с финансови затруднения да бъдат подпомагани с временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁴⁴ Министерството на финансите осъществява наблюдение на общините за преценка на показателите по чл. 130а от ЗПФ, като при установяване на наличието на три или повече от условията по чл. 130а, министърът на финансите уведомява кмета на общината за предприемане на действията по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²⁴⁵ Всяко тримесечие на интернет страницата на МФ се публикува информация от отчетните данни на общините за финансовото им състояние.²⁴⁶

За 2022 г., по оценка на МФ, общините с финансови затруднения, които отговарят на три и повече критерии, са седем,²⁴⁷ (2,6 на сто от всички общини в страната). С писмо²⁴⁸ от министъра на финансите са уведомени кметовете на общините с финансови затруднения за предприемане на действия по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²⁴⁹ Като общини с финансови затруднения на основание чл. 95, ал. 1, от ЗДБРБ за 2022 г.²⁵⁰ са определени²⁵¹ две общини.²⁵²

През одитирания период, по оценка на МФ, седем общини с финансови затруднения отговарят на регламентираните в чл. 130а от ЗПФ три и повече критерии. Същите са уведомени от министъра на финансите за предприемане на последващи действия. За всяко тримесечие на официалната интернет страница на МФ са публикувани отчетните данни на общините за финансовото им състояние в изпълнение на чл. 130г, ал.2 от ЗПФ.

6.2. Планът за финансово оздравяване, който предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, се съгласува предварително с министъра на финансите. Министърът на финансите може да дава допълнителни указания относно изготвянето и съдържанието на плана. След приемането му от общинския съвет, планът за финансово оздравяване се изпраща на министъра.²⁵³

Процедурата по текущо наблюдение на тримесечие и изпълнение на плановите по чл. 130е от ЗПФ е регламентирана със заповед²⁵⁴ на министъра на финансите. Едновременно с това, при отклонение от постигането на целите, заложи в плановите за оздравяване, които предвиждат ползване на безлихвен заем, са изпращани писма на Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ) за проверка.²⁵⁵

Спазени са изискванията на чл. 130е, ал. 4 от ЗПФ.

6.3. Министърът на финансите може да отпуска за сметка на ЦБ временни безлихвени заеми за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общини, чиито планове за финансово оздравяване са съобразени със становището на министъра на финансите. Временните безлихвени заеми се отпускат при условия, определени от

²⁴³ чл. 130б от ЗПФ

²⁴⁴ чл. 130а, ал. 2 от ЗПФ

²⁴⁵ чл. 130в от ЗПФ

²⁴⁶ чл. 130г, ал. 2 от ЗПФ

²⁴⁷ **Одитно доказателство № 20**, отг. 7, <http://www.minfin.bg/bg/810> Анализ IV тримесечие на 2021 г.

²⁴⁸ ФО-8/05.04.2022 г.

²⁴⁹ **Одитно доказателство № 20**, отг. 8

²⁵⁰ За общини с финансови затруднения се считат и общините, за които при изпълнение на проекти, финансирани със средства от ЕС, наличните към края на 2021 г. задължения към доставчици в отчетна група за средства от ЕС, надвишават 50 на сто от отчетените към края на годината разходи по бюджета на общината, независимо дали са налице условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ. Тези 3 общини следва да прилагат разпоредбите на глава „осма“ от ЗПФ.

²⁵¹ Ветрино и Борован

²⁵² **Одитно доказателство № 20**, отг. 7

²⁵³ чл. 130е, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ

²⁵⁴ ЗМФ №-1252 от 27.12.2019 г.

²⁵⁵ **Одитно доказателство № 20**, отг. 11

министъра на финансите, със срок за възстановяване, който не може да бъде по-дълъг от срока на процедурата за финансово оздравяване, определен от общинския съвет.²⁵⁶

През 2022 г. не са отпуснати безлихвени заеми за сметка на ЦБ на основание чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁵⁷

Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем (хил. лв.)	Остатъчен размер на заема към 31.12.2022 г. (хил. лв.)
1	2	3	4	5
Созопол	03.07.2020 г.	01.12.2022 г.	2 960,0	0,0
Неделино	03.07.2020 г.	01.12.2022 г.	3 000,0	3 000,0
Чепеларе	24.04.2020 г.	01.12.2022 г.	2 500,0	2 500,0

Източник: <https://www.minfin.bg/bg/810> Анализ на данните за четвъртото тримесечие на 2022 г.

През 2022 г. три общини²⁵⁸ продължават да изпълняват плановите за финансово оздравяване за периода 2020-2022 г., чиито процедури за финансово оздравяване приключват в края на 2022 г. Към 31.12.2022 г. от една община²⁵⁹ е възстановен пълният размер на отпуснатия безлихвен заем, а от други две²⁶⁰ не са внасяни вноски по заемите.²⁶¹

През одитирания период от МФ не са отпуснати временни безлихвени заеми за сметка на ЦБ.

6.4. Кметът на общината докладва на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁶² Министерството на финансите извършва текущо наблюдение на тримесечие за изпълнение на плана. При отклонение от постигането на целите на плана или при наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за следващите две последователни години, министърът на финансите може да преустанови отпускането на заема, когато е предвидено предоставянето му на траншове по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, и/или да изиска предсрочното му възстановяване, и/или да предприеме действия по чл. чл. 106 и 107 от ЗПФ след представяне на писмената обосновка от кмета на общината относно причините за това неизпълнение.²⁶³

През 2022 г. от кметовете на общините с предоставен безлихвен заем за финансово оздравяване, са представяни в МФ тримесечни доклади за изпълнението на плана за финансово оздравяване.²⁶⁴ Процедурата по текущото наблюдение на изпълнението на плановите по чл.130е от ЗПФ е утвърдена от министъра на финансите.²⁶⁵ Резултатите от извършеното наблюдение за всяко тримесечие на 2022 г. са публикувани на страницата на МФ.²⁶⁶ От министерството са изпращани писма/становища до кметовете на общини със съгласувани планове за финансово оздравяване по тримесечия. При отклонение от постигането на целите, заложили в плановите за оздравяване, всяко тримесечие се изпращат писма до АДФИ за проверка.²⁶⁷

²⁵⁶ чл. 130ж, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

²⁵⁷ Одитно доказателство № 20, отг. 10

²⁵⁸ Созопол, Неделино, Чепеларе

²⁵⁹ Созопол

²⁶⁰ Неделино и Чепеларе

²⁶¹ <https://www.minfin.bg/bg/810>, Анализ на данните за IV тримесечие на 2022 г.

²⁶² чл. 130з, ал. 1 от ЗПФ

²⁶³ чл. 130и от ЗПФ

²⁶⁴ Одитно доказателство № 20, отг. 11

²⁶⁵ ЗМФ №1252/27.12.2019 г. Прилага се от служителите в дирекция ФО, на които са възложени дейности по извършване на текущо наблюдение за преценка за изпълнението на поставените цели на плановите за финансово оздравяване, след получаване на докладите от кметове на общини с отпуснат заем.

²⁶⁶ <https://www.minfin.bg/bg/810>

²⁶⁷ Одитно доказателство № 20, отг. 11

По предложение на министъра на финансите, с акт на МС, на общините *може* да бъде отпусната допълнителна субсидия от ЦБ за погасяване на заемите по чл. 130ж, ал. 1.²⁶⁸ Общинският съвет, след съгласуване с министъра на финансите, *може* да предложи предсрочно прекратяване на процедурата за финансово оздравяване, в случай че общината излезе от състояние на финансово затруднение.²⁶⁹ През одитирания период не е отпусната допълнителна субсидия от ЦБ²⁷⁰ и не са постъпвали предложения за предсрочно прекратяване.²⁷¹

Спазени са изискванията на чл. 130з и 130и от ЗПФ. Не са инициирани действия относно прилагането на чл. 130к и чл. 130л от ЗПФ.

6.5. Основни изисквания на ЗПФ за текущо наблюдение и отчитане на КФП

В изпълнение на изискванията на ЗПФ²⁷² за включените в системата за електронни бюджетни разплащания бюджети, сметки за средства от ЕС и сметки за чужди средства, от МФ са определени лимити за плащания.²⁷³ През 2022 г. не са предприемани мерки за коригиране на месечните лимити за плащания или за отлагане залагането на лимити в частта на утвърдените средства за нелихвените разходи и трансфери при влошаване на текущите оценки спрямо годишните разчети.²⁷⁴

На интернет страницата на МФ са публикувани указания на министъра на финансите относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания през 2022 г.²⁷⁵ Дадени са и указания за подготовка на информацията и отчетите по чл. 133 от ЗПФ относно изготвянето и представянето през 2022 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства; изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства на бюджетните организации и на оборотните им ведомости към 31.03.2022 г., 30.06.2021 г., 30.09.2021 г. на ПРБ по ДБ, НОИ, НЗОК, ДВУ, БАН, БНР, БНТ, БТА, бюджетните организации по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ и общините, както и относно годишното счетоводно приключване и представяне на годишни отчети за касово изпълнение на бюджета, оборотни ведомости и друга информация.²⁷⁶

През одитирания период не е възниквала необходимост от предприемане на мерки по чл. 132, ал. 4 от ЗПФ. Издадени са указания в съответствие с чл. 133, ал. 5 от ЗПФ.

6.6. Изпълнение на административно-наказателни разпоредби по ЗПФ

За неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, виновното длъжностно лице се наказва с глоба.²⁷⁷

От министъра²⁷⁸ са определени длъжностни лица, които да извършват наблюдение и контрол относно неизпълнение на задължения за публикуване на информация от ПРБ. При установяване на неизпълнение на задължение за публикуване в срок, се уведомява ръководителя на отговорното административно звено на съответната бюджетна организация за необходимостта от предприемане на мерки.²⁷⁹

²⁶⁸ чл. 130 к от ЗПФ

²⁶⁹ чл. 130 л от ЗПФ

²⁷⁰ Одитно доказателство № 20, отг. 14

²⁷¹ Одитно доказателство № 20, отг. 13

²⁷² чл. 132 от ЗПФ

²⁷³ Одитно доказателство № 13, отг. 2

²⁷⁴ Одитни доказателства № 13, отг. 15

²⁷⁵ <https://www.minfin.bg/bg/1560> ДР №1 от 19.01.2022 г. и ДР № 3 от 22.03.2022 г.

²⁷⁶ Одитно доказателство № 13, отг. 1, <https://www.minfin.bg/bg/1545>

²⁷⁷ чл. 173 от ЗПФ

²⁷⁸ Заповеди № ЗМФ-162 от 15.03.2023 г. и № ЗМФ-1108 от 03.11.2022 г.

²⁷⁹ Одитни доказателства № 16, т. 18 и № 20, т. 18 и т. 22

Оправомощени са²⁸⁰ финансовите инспектори на АДФИ да съставят АУАН²⁸¹ при осъществяване на инспекционната си дейност, а на директора и заместник-директора на АДФИ са предоставени права на наказващ орган, включително да издават наказателни постановления по образуваните административно наказателни преписки. През одитирания период от органите на АДФИ, във връзка с установени нарушения на ЗПФ,²⁸² са съставяни актове за административни нарушения и са издавани наказателни постановления.²⁸³

Въведени са контролни механизми за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г. е в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Представен е в Сметната палата в законоустановения срок.

През 2022 г. се наблюдава увеличение на отчетените приходи и разходи в сравнение с 2021 г. Реализираното бюджетно салдо в периода 2020-2022 г. е отрицателно, като е установено увеличаване на дефицита.

Приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2022 г.

Изпълнението на планираните със ЗДБРБ за 2022 г. *Приходи, помощи и дарения* е 102,4 на сто, което се дължи основно на преизпълнение на планираните *неданъчни приходи*. Отчетените приходи по ЦБ представляват 91,8 на сто от *Приходите, помощите и даренията* по ДБ за 2022 г.

В ОИДБРБ за 2022 г. отразените *Разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС* представляват 97,4 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2022 г.

Бюджетното салдо по ДБ за 2022 г. е отрицателно и е с 1 927 933,5 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2022 г.

По бюджетите на ПРБ са извършвани промени в показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“. Установено е превишение спрямо уточнения план към 31.12.2022 г. по първия показател от един ПРБ,²⁸⁴ с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.²⁸⁵ Превиишение на втория показател не е отчетено.

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план.

В съответствие с приетите ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, по реда на чл. 109 от ЗПФ, за сметка на ЦБ за произтичащите промени по ЦБ са издадени заповеди от министъра на финансите. Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ са в съответствие с изискванията на нормативните актове и в частично съответствие с вътрешните правила.

Реализиран е дефицит по консолидираната фискална програма за 2022 г. в размер на (-1 323 608,0) хил. лв., като отчетените приходи са с 23,5 на сто повече, а отчетените разходи със 17,5 на сто повече спрямо предходната година.

²⁸⁰ З-ди №№ 3МФ-804/20.09.2021 г., 3МФ-32/19.01.2022 г и 3МФ-676/05.08.2022 г.

²⁸¹ по чл. 173, чл. 173а и чл. 173б от ЗПФ

²⁸² чл. 128 и др. от ЗПФ

²⁸³ **Одитно доказателство № 17**

²⁸⁴ от МВР

²⁸⁵ §2 от ДР на ЗПФ

Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на ДБ.

Част пета

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

С Писмо № 50-01-50 от 29.08.2023 г. от Дирекция „Държавно съкровище“ е предоставено становище относно съгласуване на факти и обстоятелства с одитираната организация. Проектът на факти, обстоятелства и констатации е съгласуван, като са дадени бележки, свързани с прецизиране на текстове в проекта на констатации, които са приети от одитния екип и са отразени в проекта на одитен доклад.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 20 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата на адрес: гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 37.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 442 от 06.10.2023 г. на Сметната палата.

ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600201023

№	Приложение	Брой стр.
1	Списък на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2022 г.	3
2	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. приходи, помощи и дарения	1
3	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноска в общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране	2

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600201023**

№	Одитни доказателства	Брой стр.
1.	Писмо вх. № 50-01-50 от 12.06.2023 г., изх. № 50-01-50 от 19.06.2023 г. от дирекция „Човешки ресурси и административно обслужване“, т. 13 справка за ръководните длъжностни лица през 2022 г.	USB памет (ОД 1)
2.	Писмо изх. № 50-01-61 от 26.06.2023 г., вх. № 04-01-87 от 27.06.2023 г. за представен в СП отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2022 г. Писмо изх. № 50-01-62 от 24.08.2022 г., вх. № 04-01-129 от 28.08.2023 г. за представен в СП отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2022 г.	2+ USB памет (ОД 2)
3.	Писмо изх. № 50-01-19 от 16.03.2023 г., вх. № 04-01-36 от 16.03.2023 г. за представен отчет за касовото изпълнение на ЦБ към 31.12.2022 г.	USB памет (ОД 3)
4.	Писмо вх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 04.08.2023 г. от дирекция „Държавно съкровище“ относно: данните от ОИДБ за 2022 г. и разчетените със ЗДБРБ за 2022 г., раздел III. Бюджетни взаимоотношения (т. 7); въвеждането на допълнителни показатели и подпоказатели в отчета за изпълнение на ДБ за 2022 г., чл. 138, ал. 1 от ЗПФ (т. 10); приложение таблица	USB памет (ОД 4)
5.	Писмо вх. № 50-01-50 от 27.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 01.08.2023 г. от дирекция „Данъчна политика“ относно изпълнение на приходите (данъчни, неданъчни, други данъци)	USB памет (ОД 5)
6.	Писмо вх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 27.07.2023 г. от дирекция „Държавен дълг“ относно утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи за лихви за 2022 г.; Писмо вх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 07.08.2023 г. от дирекция „Държавни разходи“ относно превишение на отчетените спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи; субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия; капиталови трансфери; прираст на държавния резерв; предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина; субсидии и други текущи трансфери за финансови институции; текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства; придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт; предоставени и получени трансфери; Писмо вх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 04.08.2023 г. от дирекция „Европейски въпроси и политики“ относно вноската за общия бюджет на ЕС; Писмо вх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 01.08.2023 г. от дирекция „Национален фонд“; относно отчетена сума по раздел III. Бюджетни взаимоотношения (трансфери), т. 1.4.; Писмо вх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 02.08.2023 г. от дирекция „Финанси на общините“ относно отчетена сума по раздел III. Бюджетни взаимоотношения	USB памет (ОД 6)
7.	РД-И-2.20-5 от 01.08.2023 г. разходи за персонал	5
8.	Писмо вх. 50-01-50 от 12.06.2023 г., изх. № 50-01-50 от 20.06.2023 г. от дирекция „Финанси на общините“, справка	USB памет (ОД 8)

	относно размера на субсидиите общо за делегираните от държавата дейности, общата изравнителна субсидия за местни дейности, целевата субсидия за капиталови разходи и трансферите за други целеви разходи за общините за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. (прил. 16)	
9.	Писмо вх. № 50-01-50 от 24.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 01.08.2023 г. от дирекция „Държавни разходи“ относно контролни дейности при проверка спазването на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ; справка с данни за ПРБ Писмо вх. № 50-01-50 от 04.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 06.07.2023 г. от дирекция „Държавно съкровище“ справка за изпълнение на държавния бюджет по ПРБ през м. януари на 2021 г. и 2022 г. Писмо вх. № 50-01-50 от 24.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 31.07.2023 г. от дирекция „Държавно съкровище“ справка за изпълнение на ДБ за м. януари съгласно чл. 87, ал. 1 от ЗПФ; паметна записка относно спазване изискването на чл. 87, ал. 1 от ЗПФ; КЛ етап III при отпускане на лимит	6+ 3 CD USB памет (ОД 9)
10.	Писмо вх. № 50-01-50 от 18.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 27.07.2023 г. от дирекция „Държавни разходи“ – указания, стандарти, методологии и прогнози, изготвени от МФ; писма/уведомления до ПРБ в изпълнение на утвърдената от министъра на финансите „Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишение на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ“.	2+ 1 CD USB памет (ОД 10)
11.	Писмо вх. № 50-01-50 от 12.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 21.07.2023 г. от дирекция „Държавни разходи“ документи относно извършване на промени по чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ; Допълнителна информация от 22.08.2023 г. относно промени по ЗПФ; служебни бележки	5+ 2 CD USB памет (ОД 11)
12.	Писмо вх. № 50-01-50 от 18.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г. от дирекция „Европейски въпроси и икономически анализи“ („Европейски въпроси и политики“, считано от 21.07.2023 г.), относно основни макроикономически показатели за 2022 г.	5+ USB памет (ОД 12)
13.	Писмо вх. № 50-01-50 от 18.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г. от дирекция „Държавно съкровище“; указания, стандарти, методология и прогнози, изготвени от МФ; справка за заложили лимити по ПРБ и предоставени трансфери по тримесечия; информация за одобрени с ПМС и отчетени средства за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи за 2022 г.; дефицит/излишък на сектор ДУ; спазване изискванията на чл. 133 от ЗПФ	4+ 1 CD USB памет (ОД 13)
14.	Писмо вх. № 50-01-50 от 18.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г. от дирекция „Държавен дълг“ относно информация за размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ за 2022 г.	USB памет (ОД 14)
15.	РД-И-2.20 (7) информация относно тавани на разходите за 2022 г.	4 (ОД 15)
16.	Писмо вх. № 50-01-50 от 18.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 26.07.2023 г. от дирекция „Бюджет“; указания, стандарти,	4+ 1CD

	методология и прогнози, изготвени от МФ; справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБРБ за 2022 г. по чл. 32 от УПМСНА; спазване изискванията на чл. 133 от ЗПФ.	USB памет (ОД 16)
17.	Писмо вх. № 50-01-50 от 18.07.2023 г., изх. № 50-01-50 от 27.07.2023 г. от дирекция „Държавно съкровище“ с информация от АДФИ относно длъжностните лица, оправомощени от министъра на финансите през 2022 г. да съставят АУАН и да издават НП за нарушения на ЗПФ	7+ USB памет (ОД 17)
18.	Писмо вх. № 50-01-50 от 12.06.2023 г., изх. № 50-01-50 от 21.06.2023 г. от дирекция „Държавни разходи“; приложения: справка 1 за максималния размер на ангажиментите за разходи, поети през 2022 г. и за максималния размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2022 г. на ПРБ по ДБ; справка 2 за брой и обща стойност на извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2022 г.; справка 3 за приети от МС постановления за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ (без общини) за сметка на ЦБ за 2022 г.; справка 4 за приети от МС постановления за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ (без общини) за сметка на ЦБ за 2022 г.; справки 5 и 6 за промените по бюджетите на ПРБ по ДБ по показатели за 2022 г.; списък на длъжностни лица; вътрешни правила.	USB памет (ОД 18)
19.	Писмо вх. № 50-01-50 от 15.08.2023 г., изх. № 50-01-50 от 17.08.2023 г. от дирекция „Бюджет“ информация относно приемането на ЗДБРБ 2022 г.	USB памет (ОД 19)
20.	Писмо № 50-01-50 от 26.07.2023 г. от дирекция „Финанси на общините“ протокол от съгласувателни процедури; доклади; заповеди	1+ 1 CD USB памет (ОД 20)

Списък

на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г.

1. Закон за държавния бюджет на Република България за 2022 г., (обн., ДВ, бр. 18 от 4.03.2022 г., в сила от 1.01.2022 г., изм. и доп., бр. 52 от 05.07.2022 г., в сила от 01.07.2022 г.).
2. Закон за Сметната палата, (обн. ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г., посл. изм., бр. 7 от 19.01.2018 г.).
3. Закон за публичните финанси, (обн. ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. и доп., бр. 98 от 17.11.2020 г., в сила от 17.11.2020 г.).
4. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, (обн., ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г., посл. изм., бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.).
5. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, (обн. ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г., посл. изм. и доп., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 01.01.2020 г.).
6. Постановление № 31 на МС от 17.03.2022 г. за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г. (обн., ДВ, бр. 23 от 22.03.2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. и доп., бр. 62 от 05.08.2022 г., в сила от 05.08.2022 г.).
7. Решение № 42 на Министерския съвет от 1 февруари 2022 г. за одобряване на проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2022 г. и на Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2022-2024 г. като мотиви към него.
8. Решение № 141 на Министерския съвет от 10 март 2022 г. за одобряване на промени в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2022-2024 г., одобрена с Решение № 42 на Министерския съвет от 2022 г.
9. Устройствен правилник на Министерството на финансите, приет с ПМС № 353 от 14.12.2016 г., (приет с ПМС № 353 от 2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 2016 г. посл. изм. бр. 44 от 19.05.2023 г.)
10. Единна бюджетна класификация за 2022 г., (утвърдена съгласно чл. 14, ал. 2 от Закона за публичните финанси)
11. ДР № 1 от 19.01.2022 г. - Указания за съдържанието, реда и сроковете за представяне в Министерството на финансите на заявките за лимити за плащания до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. и постановлението за неговото изпълнение.
12. ДР № 2 от 22.03.2022 г. - Указания за изпълнението на държавния бюджет и на сметките за средства от Европейския съюз за 2022 година.
13. ДР № 3 от 22.03.2022 г. - Указания за съдържанието, реда и сроковете за представяне в Министерството на финансите на заявките за лимити за плащания през 2022 година.
14. ДР № 4 от 28.07.2022 г. - Указания за изменение и допълнение на Указание ДР № 2 от 22 март 2022 г. за изпълнението на държавния бюджет и на сметките за средства от Европейския съюз за 2022 г.
15. ДДС № 02 от 20.01.2022 г. Изготвянето и представянето през 2022 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства.
16. ДДС № 03 от 23.03.2022 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 31.03.2022 г. на бюджетните организации.
17. ДДС № 04 от 28.03.2022 г. относно прилагането на чл. 152 от ЗПФ.

18. ДДС № 05/24.06.2022 г. – Изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.06.2022 г. на бюджетните организации.

19. ДДС № 06 от 27.09.2022 г. – Изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.09.2022 г. на бюджетните организации.

20. ДДС № 07 от 22.11.2022 г. - Годишното приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2022 г. и въпроси, свързани с банковото обслужване през 2023 г.

21. ДДС № 08/22.12.2022 г. – Годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2022 г., както и публикуване на годишните финансови отчети за 2022 г. на бюджетните организации.

22. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ - 2 от 05.01.2021 г., (отм.).

23. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет (утв. със Заповед № ЗМФ-311 от 03.05.2022 г.).

24. Вътрешни правила за финансовото управление и контрол при касовото изпълнение на централния и държавния бюджет (утв. със Заповед № ЗМФ-1096 от 22.11.2021 г.).

25. Вътрешни правила за управление на потребителските права в Информационната система на общините, Информационната система за управление на държавното съкровище и Централния регистър на общинския дълг, (утв. със Заповед № ЗМФ-900 от 04.10.2018 г.).

26. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“ относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, (утв. със Заповед № ЗМФ № 492 от 20.07.2020 г.).

27. Вътрешни правила на дирекция „Държавни разходи“ за процедурите при осъществяване на проверки и контрол при определяне на лимити за плащания, централизирано разплащане на данъци и осигурителни вноски и нареждане за преводна субсидия/трансфер в СЕБРА (утв. със Заповед № ЗМФ-134 от 23.02.2021 г.).

28. Вътрешни правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях (утв. със Заповед № ЗМФ-124 от 07.02.2019 г.).

29. Вътрешни правила за входяща и изходяща информация за изпълнението на бюджета на ПРБ по ДБ, НОИ, НЗОК, БНТ, БНР, БТА и др. бюджетни организации, ЮЛНЦ и нефинансови предприятия, получатели на субсидии и др. текущи трансфери и на капиталови трансфери от ЦБ, и на сметките за средства от ЕС и средствата по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС (утв. със Заповед № ЗМФ-40 от 18.01.2017 г.).

30. Вътрешни правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в Министерския съвет, изготвяни от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, чиито вносители са други министри, съгласно приложението. (утв. със Заповед № ЗМФ-670 от 2022 г.).

31. Функционални и длъжностни характеристики.

32. Други.

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. приходи, помощи и дарения**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2022 г.	Отчет ДБ 2022 г.	Разлика	Изпълнение %
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 = к.4 - к.3	к.6 = к.4/к.3
I.	ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	34 112 529,3	34 945 396,7	832 867,4	102,4%
1.	Данъчни приходи	31 460 100,0	31 679 253,3	219 153,3	100,7%
1.1.	Корпоративен данък	3 908 000,0	4 498 485,9	590 485,9	115,1%
1.2.	Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица	112 000,0	94 106,7	-17 893,3	84,0%
1.3.	Данъци върху доходите на физически лица	5 015 000,0	5 318 465,1	303 465,1	106,1%
1.4.	Данък върху добавената стойност	16 020 000,0	15 331 337,4	-688 662,6	95,7%
1.5.	Акцизи	5 820 000,0	5 706 861,7	-113 138,3	98,1%
1.6.	Данък върху застрахователните премии	55 100,0	52 173,5	-2 926,5	94,7%
1.7.	Мита и митнически такси	380 000,0	451 164,5	71 164,5	118,7%
1.8.	Други данъци	150 000,0	226 658,5	76 658,5	151,1%
2.	Неданъчни приходи	2 652 429,3	3 260 636,9	608 207,6	122,9%
3.	Помощи и дарения	0,0	5 506,5	5 506,5	x

Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2022 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноска в
общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране

(хил. лв.)

№	Показатели	ЗДБРБ 2022 г.	Отчет ДБ 2022 г.	Разлика	Изпълнение %
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 = к.4 - к.3	к.6 = к.4/к.3
II.	РАЗХОДИ	21 171 354,7	18 452 007,4	-2 719 347,3	87,2%
1.	Текущи разходи	17 894 823,2	15 998 341,7	-1 896 481,5	89,4%
	в т.ч.:				
1.1.	Персонал	7 204 353,2	7 385 404,3	181 051,1	102,5%
1.2.	Субсидии и други текущи трансфери	1 644 135,8	2 548 299,1	904 163,3	155,0%
1.2.1.	Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия	1 488 932,7	2 375 320,9	886 388,2	159,5%
1.2.2.	Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел	151 079,7	170 261,4	19 181,7	112,7%
1.2.3.	Субсидии и други текущи трансфери за финансови институции	4 123,4	2 716,8	-1 406,6	65,9%
1.3.	Лихви	629 750,8	611 640,8	-18 110,0	97,1%
1.4.	Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 994 589,4	1 638 951,1	-355 638,3	82,2%
2.	Капиталови разходи	3 144 783,2	2 319 503,2	-825 280,0	73,8%
2.1.	Придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт	2 815 006,8	1 896 841,6	-918 165,2	67,4%
2.2.	Капиталови трансфери	329 776,4	422 661,5	92 885,1	128,2%
3.	Прираст на държавния резерв (нето)	31 275,1	110 757,6	79 482,5	354,1%
4.	Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	19 073,2	23 404,9	4 331,7	122,7%
5.	Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	81 400,0	x	x	x
5.1.	По централния бюджет за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	80 000,0	Одобрените разходи по ДБ за 2022 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 14 095,2 хил. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от ЕБК по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 64 326,1 хил. лв.		
5.2.	По бюджета на съдебната власт	900,0	От планираните по бюджета на съдебната власт 900 хил. лв. са изразходени средства в размер на 417 хил. лв., които са отчетени по съответните разходни параграфи от ЕБК.		
5.3.	По бюджета на Народното събрание	500,0	x		
III.	БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ), НЕТО	18 724 894,8	20 484 071,8	1 759 177,0	109,4%
1.	Предоставени трансфери за:	18 738 294,8	20 763 675,1	2 025 380,3	110,8%
	в т.ч.:				
1.1.	Общините	5 612 824,2	7 818 107,0	2 205 282,8	139,3%
	от тях:				
1.1.1.	- от централния бюджет	x	6 682 106,7	x	x
	в т.ч.:				

	- за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по чл. 1, ал. 2, т. 5.1. от ЗДБРБ за 2022 г., в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	x	64 326,1	x	x
1.1.2.	- от министерства	x	1 136 000,3	x	x
1.2.	Държавното обществено осигуряване	8 569 647,1	8 054 317,0	-515 330,1	94,0%
1.3.	Националната здравноосигурителна каса	2 333 950,1	2 588 248,0	254 297,9	110,9%
	в т.ч.				
1.3.1.	- от Министерството на здравеопазването	106 570,6	354 093,9	247 523,3	332,3%
1.4.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	682 129,3	335 590,4	-346 538,9	49,2%
1.5.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	234 397,4	211 500,0	-22 897,4	90,2%
2.	Получени трансфери от:	13 400,0	274 892,0	261 492,0	2051,4%
	в т. ч.:				
2.1.	Държавното обществено осигуряване	7 400,0	9 056,6	1 656,6	122,4%
2.1.1.	- за Министерството на труда и социалната политика	4 000,0	3 876,5	-123,5	96,9%
2.1.2.	- за Министерския съвет	250,0	0,0	-250,0	0,0%
2.1.3.	- за Министерството на здравеопазването	3 150,0	3 150,0	0,0	100,0%
2.1.4.	- за Министерството на отбраната	x	2 030,1	x	x
2.2.	Националната здравноосигурителна каса:	x	141 925,1	x	x
2.2.1.	- за Министерството на отбраната	x	114 902,3	x	x
2.2.2.	- за Министерството на вътрешните работи	x	19 183,9	x	x
2.2.3.	- за Министерството на транспорта и съобщенията	x	7 838,9	x	x
2.3.	Възстановени субсидии/ трансфери за централния бюджет от общините	x	16 421,9	x	x
3.	Временни безлихвени заеми от/за централния бюджет (нето)	x	4 711,3	x	x
IV.	ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	1 839 918,5	1 705 022,7	-134 895,8	92,7%
ОБЩО (II+III+IV)		41 736 168,0	40 641 101,9	-1 095 066,1	97,4%
V.	БЮДЖЕТНО САЛДО (I-II-III-IV)	-7 623 638,7	-5 695 705,2	1 927 933,5	74,7%
VI.	ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО - НЕТО	7 623 638,7	5 695 705,2	-1 927 933,5	74,7%

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

по отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2022 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет (ДБ) на Република България (РБ) за 2022 г.

Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите (МФ) на изготвянето, структурата, съдържанието, текущото наблюдение и представянето на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г., както и състоянието на системите за финансово управление и контрол при тези процеси:

1. В съответствие с чл. 138, ал. 1 от ЗПФ, министърът на финансите е изготвил отчет за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г. по показателите, по които е приет, отчет на консолидираната фискална програма въз основа на годишните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ) и отчет на централния бюджет. Отчетът за изпълнение на ДБ на РБ за 2022 г. (ОИДБРБ) е структуриран съгласно изискванията на ЗДБРБ за 2022 г.

2. Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г. Представянето на ОИДБРБ за 2022 г. в Сметната палата е извършено в срока, определен в чл. 138, ал. 2 от ЗПФ.

3. Установено е съответствие със ЗДБРБ за 2022 г. на показателите по приходите, разходите, трансферите, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането по отчета за изпълнението на ДБ за 2022 г.

3.1. Приходите, помощите и даренията по отчета на ДБ за 2022 г. са в размер на 34 945 396,7 хил. лв. и са с 832 867,4 хил. лв. повече спрямо приетите със ЗДБРБ за 2022 г. Приходите, помощите и даренията са отчетени вярно и точно по показателите, по които са приети.

3.2. В отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2022 г. са отразени разходи в размер на 18 452 007,4 хил. лв., които са с 2 719 347,3 хил. лв. по-малко от планираните със ЗДБРБ за 2022 г.

3.3. Отчетените трансфери и временни безлихвени заеми (нето) са в размер на 20 484 071,8 хил. лв., което е с 1 759 177,0 хил. лв. повече от планираните в ЗДБРБ за 2022 г.

3.4. Бюджетното салдо е отрицателно в размер (-5 695 705,2) хил. лв. и е по-малко с 1 927 933,5 хил. лв. спрямо планираното със ЗДБРБ за 2022 г.

3.5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за бюджетната година, вкл. от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В отчета за изпълнението на ДБ за 2022 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 5 695 705,2 хил. лв.

4. В бюджетите на по-голямата част от ПРБ са извършени промени по показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които

могат да бъдат натрупани през годината“, при което по първия показател са превишени определените максимални размери от едно ПРБ по ДБ, в несъответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ.

5. През одитирания период в МФ са действали вътрешни правила, с които е осъществявано текущо наблюдение на изпълнението на ДБ, както и при изготвянето и представянето му. Контролните дейности, осъществени от съответните дирекции при изпълнението на ДБ, са документирани с образци, приложение към вътрешните правила. Прилаганите процедури в МФ за текущото наблюдение са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

6. Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2022 г. е изготвен и представен при спазване на изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите.

Прилаганите процедури за мониторинг са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 442 от 06.10.2023 г. (Протокол № 37).